

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöstiedote 1.1.-31.12.2011



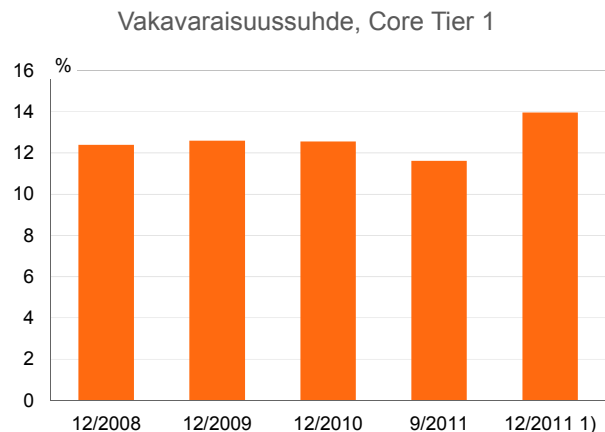
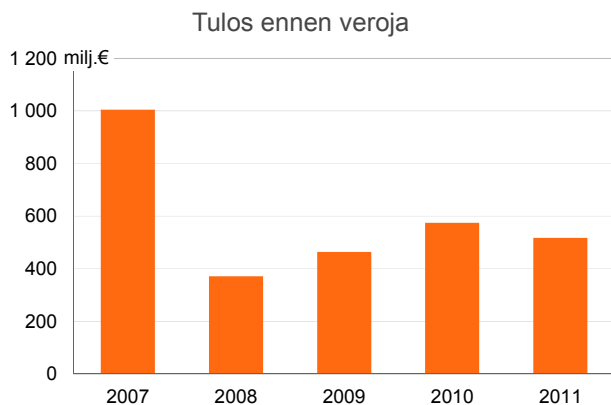
OP-Pohjola-ryhmän tulos ennen veroja 518 miljoonaa euroa – pankkitoiminnan kannattavuus koheni selvästi

- Ryhmän tulos ennen veroja oli 518 miljoonaa euroa.
- Viimeisellä vuosineljänneksellä tulosta rasittivat ennakkoon jo raportoidut vakuutustoiminnan vastuuvelan laskuperustemuutokset. Ilman näitä kulukirjauksia ryhmän koko vuoden tulos olisi ollut edellisvuotta hieman parempi (575).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi vahvasti ja oli 30 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Vahinko- ja henkivakuutussegmenttien tulokset supistuivat selvästi.
- Korkokatteen kasvu jatkui vahvana ja oli 12 prosenttia. Kulut kasvoivat 6 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumiset supistuivat 47 miljoonaa euroa ja olivat 0,16 prosenttia luotto- ja takauskannasta.
- Talletukset kasvoivat selvästi markkinoita nopeammin. Myös vahinkovakuutuksen maksutulon sekä asunto- ja yritysluottokannan kasvu oli markkinakasvua nopeampaa.
- Strategisilla painopistealueilla edettiin hyvin: pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi katsauskaudella 102 000:lla, yritystalletukset 22 prosenttia ja yritysluottokanta 11 prosenttia.
- OP-Pohjola-ryhmä valittiin ensimmäisen kerran Suomen valtion maksuliikkeen päävälittäjäksi 1.12.2012 alkaen.
- Ryhmän vakavaraisuus on erittäin vahva. Core Tier 1 -vakavaraisuus oli 14,0 prosenttia. Omien varojen määrä ylitti finanssiryhmän lakisääteisen vähimmäistason 2,5 miljardilla eurolla.
- Ilman toimintaympäristön selvää heikentymistä tai uusia suuria negatiivisia käännteitä euroalueen velkakriisin hoidossa OP-Pohjola-ryhmän vuoden 2012 tuloksen arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi tai paremmaksi kuin vuotta aiemmin.

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

| | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos % |
|--|-------------------|-------------------|-----------------|
| Tulos ennen veroja, milj.e | 518 | 575 | -9,9 |
| Pankkitoiminta | 478 | 367 | 30,0 |
| Vahinkovakuutus | 8 | 83 | -90,5 |
| Henkivakuutus | 10 | 43 | -76,4 |
| Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille | 176 | 163 | 8,1 |
| | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos % |
| Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään (Rava) | 1,80 | 1,70 | 0,10* |
| Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, % Core Tier 1 | 14,0 | 12,6 | 1,4* |
| Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, % | 0,47 | 0,34 | 0,13* |
| Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteiset asiakkaat (1000) | 1 299 | 1 197 | 8,5 |

* suhdeluvun muutos



1) IRBA-siirtymän vaikutus noin 2,6 prosenttiyksikköä

Pääjohtaja Reijo Karhisen kommentit

Euroalueen kriisi ei ole rapauttanut OP-Pohjola-ryhmän kuntoa. Kuljemme vastavirtaan. Vahva vakavaraisuus ja hyvin toimiva varainhankinta ovat olleet tässä kriisien ajassa kova yhdistelmä.

OP-Pohjola-ryhmä jatkoi vuonna 2011 tasaisen varmaa toimintaa erittäin vaativassa markkinaympäristössä. Pankkitoiminnan merkittävä tulosparannus siivitti ryhmän koko vuoden tuloksen hyvälle 518 miljoonan euron tasolle. Ilahduttavaa oli korkokorotuksen selvä paraneminen ja luottotappioiden lasku.

Pankkitoiminnan hyvän tuloskehityksen vastapainona koko ryhmän tulosta rasittivat aiemmin jo raportoidut viimeiselle neljännekselle kohdistuneet vakuutustoiminnan merkittävät kulukirjaukset.

Erittäin vahva talletuskasvumme viestii näissä epävakaissa olosuhteissa asiakkaidemme luottamuksesta. Euroopassa käydään keskustelua pankkien pääomittamisista ja tiukentuvista vakavaraisuusrajoista. Samaan aikaan me nostimme vakavaraisuustavoittemme oma-aloitteisesti viiteentoista prosenttiin, eli reilusti yli viranomaisvaateiden. Haluamme jatkossakin erottautua finanssialan turvasatamana.

Euroalueen velkakriisin vaikutusta suomalaisten taloudenpitoon ei pidä liioitella. Arvioni mukaan finanssipalveluiden kysyntä jatkuukin hyvänä myös alkaneena vuonna. Valtaosalla kotitalouksia vuosi 2012 tulee olemaan taloudellisesti edellistä vuotta parempi. Matala korkotaso suosii asuntokauppaa, ja kotitalouksien vaurastumisen jatkuminen näkyy selvästi säästämis- ja sijoituspalveluiden kysynnän lisäyksenä.

Markkinamyllerrystenkin keskellä me OP-Pohjolassa katsomme luottavaisena tulevaisuuteen. Käynnistimme viime vuonna poikkeuksellisen paljon isoja investointeja. Perustimme mobiilikehitysyksikön Ouluun, aloitimme yli neljä vuotta kestävästä Vallila 2015-toimitilahankeesta ja loimme yli 700 uutta työpaikkaa ympäri Suomen.

Ensimmäiset talouden vakautumisen merkit alkavat näkyä. Ne hälventävät pahimpia pelkoja. Pitkä toipuminen velkakriisistä on useimmissa euromaissa kuitenkin vasta aluillaan. Tilanne on herkkä. Lievästä toiveikkoudesta huolimatta suuretkin takaiskut velkakriisin hoidossa ovat edelleen mahdollisia.

Suomen päättäjien katse on nyt pikaisesti käännettävä Euroopasta kotimaahan. Olemme vaivihkaa syöneet taloutemme puskurit, ja julkinen velka kasvaa kovaa vauhtia. Ulkoinen kilpailukyky on samalla rapautunut. Päätöksenteon ytimeen on nyt rohkeasti ja määrätietoisesti nostettava kasvua tukevat

rakenteelliset ratkaisut. Pitkäjänteiset uudistukset ovat ensiarvoisen tärkeitä sekä Suomen luottoluokituksen säilyttämiseksi että kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2011

Sisällysluettelo

| | |
|--|-----------|
| Toimintaympäristö..... | 5 |
| Ryhmän tulos ja tase | 6 |
| Vakavaraisuus, riskiasema ja luottoluokitukset | 7 |
| Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin | 10 |
| Pankkitoiminta | 10 |
| Vahinkovakuutus | 13 |
| Henkivakuutus | 15 |
| Muu toiminta | 17 |
| Loppuvuoden näkymät..... | 17 |
| Katsauskauden jälkeiset tapahtumat..... | 17 |
| OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset..... | 17 |
| Henkilöstö ja palkitseminen | 18 |
| OP-Pohjola osk:n hallinto | 18 |
| Investoinnit ja palvelukehittäminen | 18 |

Tuloslaskelma

Laaja tuloslaskelma

Tase

Oman pääoman muutoslaskelma

Rahavirtalaskelma

Liitetaulukot:

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Liite 2. Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

Liite 3. Tuloskehitys vuosineljänneksittäin

Liite 4. Korkokate

Liite 5. Saamisten arvonalentumiset

Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot

Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

Liite 12. Taseen luokittelu

Liite 13. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien
ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat

Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat

Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Liite 20. Omat varat ja vakavaraisuus

Liite 21. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta
annetun lain mukainen vakavaraisuus

Liite 22. Annetut vakuudet

Liite 23. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Liite 24. Johdannaissopimukset

Liite 25. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi keskimäärin varsin hyvää vauhtia vuonna 2011. Talouskehitys hidastui kuitenkin vuoden aikana selvästi ja se oli epävarmuuden sävyttämää ja epätasaista. Euroopassa velkakriisi kärjistyi vuoden jälkipuoliskolla, mikä heikensi toimintaympäristöä olennaisesti.

Suomen talous kehittyi kohtuullisesti vuonna 2011. Hyvän alkuvuoden jälkeen talouden tunnelmat synkenivät jyrkästi loppuvuonna velkakriisin vuoksi. Tämä ei kuitenkaan heijastunut voimakkaasti kotitalouksien kulutus- ja investointipäätöksiin. Vienti sen sijaan hidastui loppuvuonna selvästi.

Rahoitusmarkkinoilla vuosi 2011 oli euroalueen velkakriisin sävyttämä. Markkinakorot kääntyivät alkuvuoden nousun jälkeen laskuun kesällä. Euroopan keskuspankki laski ohjauksen 1,00 prosenttiin vuoden 2011 lopulla. Keskuspankki myös tuki markkinoiden toimintaa tarjoamalla ylimääräistä rahoitusta pankeille sekä ostamalla valtionlainoja markkinoilta.

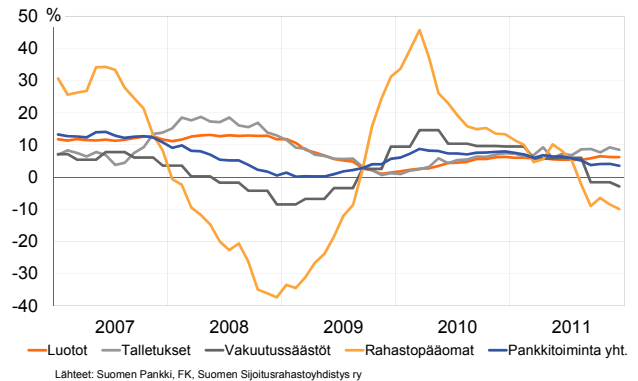
Maailmantalouden näkymät vuodelle 2012 ovat epäyhtenäiset. Euroalueen näkymiä varjostaa edelleen velkakriisi ja talouden kehitys on jäämässä heikoksi. Suomen talouden näkymät vuodelle 2012 ovat vaisut. Euroopan keskuspankki tukee edelleen talouden kehitystä lisäämällä markkinoiden likviditeettiä. Euribor-korot ovat poikkeuksellisen matalalla.

Euroalueen velkakriisin vaikutus pankkien luotonantoon Suomessa jäi vähäiseksi vuonna 2011. Luottokannan kasvu jatkui 6 prosentin vuosivauhtia. Kuluttajien luottamuksen heikentymisestä huolimatta kaupankäynti asuntomarkkinoilla oli edelleen vilkasta, ja kotitalouksille myönnetty luotto lisääntyivät vakaasti. Pankkien yritysluottokannan kasvu kiihtyi hieman vuoden loppua kohti yritysten pyrkiessä varmistamaan maksuvalmiuttaan epävakaa rahoitusmarkkinatilanteessa.

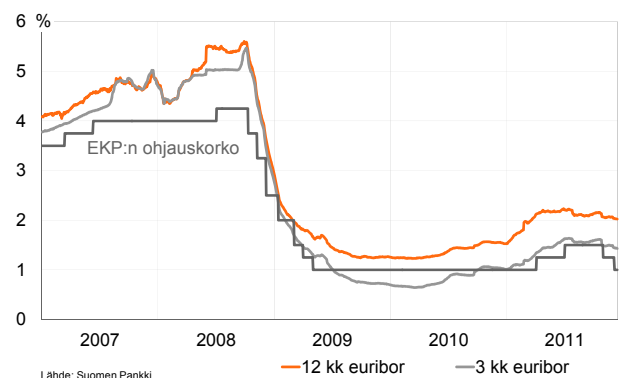
Rahasto- ja vakuutussäästöjen yhteismäärä Suomessa supistui 7 prosenttia vuonna 2011 sijoitusmarkkinoiden heikon kehityksen seurauksena. Osakekurssit laskivat maailmalla keskimäärin noin 10 prosenttia ja Suomessa lähes 30 prosenttia. Rahastojen nettomerkinnot ja henkivakuutusten uusmyynti vähenivät. Talletuskannan vuosikasvu sen sijaan nousi 8 prosenttiin. Määräaikaistalletuksia kertyi hieman aiempaa hitaammin vuoden loppua kohti, koska rahamarkkinakorot kääntyivät laskuun.

Vahinkovakuutustoiminnan maksutulo kasvoi tasaista noin 4 prosentin vuosivauhtia. Korvausmenot lisääntyivät maksutuloa selvästi voimakkaammin reilut 10 prosenttia. Jo toisena vuotena peräkkäin kuluja kasvattivat poikkeuksellisen rajut myrskyt ja runsasluminen talvi. Sijoitusmarkkinoiden näkymien epävarmuus ja alhainen korkotaso ylläpitävät vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan kohdistuvia haasteita.

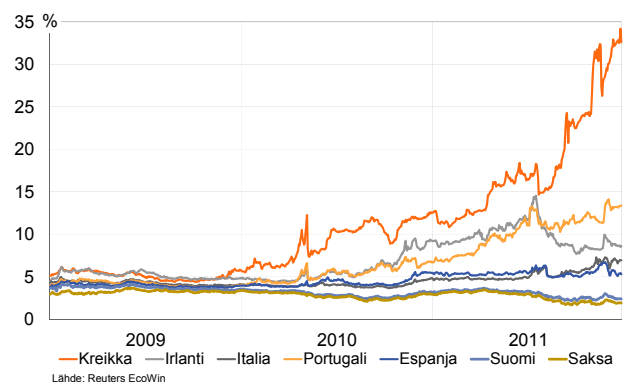
Pankkiliiketoiminnan 12 kk muutos
Toimiala yhteensä



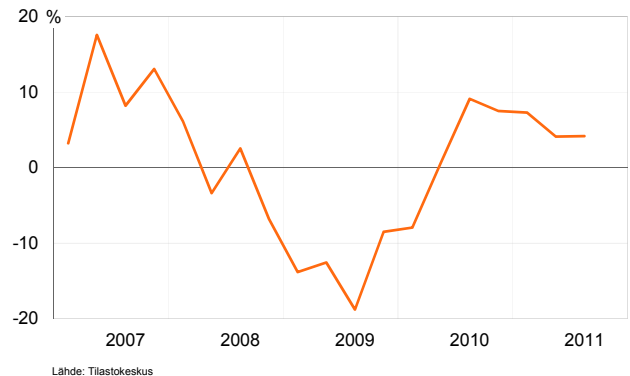
Euriborit ja ohjaukorko



Pitkät korot
Valtion obligaatit (10v)



Investoinnit
määrän muutos edellisestä vuodesta



Ryhmän tulos ja tase

| Tulosanalyysi, Milj. e | 1–12/ 2011 | 1–12/ 2010 | Muutos % | 10–12/ 2011 | 10–12/ 2010 | Muutos % | 7–9/ 2011 |
|---|-----------------------|-----------------------|-----------------|------------------------|------------------------|-----------------|----------------------|
| Pankkitoiminta | 478 | 367 | 30,0 | 121 | 100 | 20,7 | 131 |
| Vahinkovakuutus | 8 | 83 | -90,5 | -63 | -2 | | 3 |
| Henkivakuutus | 10 | 43 | -76,4 | -25 | 20 | | -17 |
| Tulos ennen veroja | 518 | 575 | -9,9 | 35 | 137 | -74,2 | 120 |
| Käyvän arvon rahaston muutos, brutto | -400 | 225 | | 55 | -31 | | -340 |
| Tulos käyvin arvo in ennen veroja | 117 | 800 | -85,3 | 91 | 106 | -14,3 | -220 |
| Taloudellisen pääoman tuotto, % *) | 13,6 | 14,4 | -0,8* | | | | |
| Taloudellisen pääoman tuotto käyvin arvo in, % *) | 6,2 | 18,7 | -12,6* | | | | |
| Tuotot | | | | | | | |
| Korkokate | 1 030 | 917 | 12,3 | 275 | 238 | 15,5 | 261 |
| Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot | 312 | 382 | -18,5 | 20 | 73 | -71,9 | 75 |
| Henkivakuutustoiminnan nettotuotot | 72 | 100 | -28,7 | -6 | 39 | | 0 |
| Palkkiotuotot, netto | 574 | 563 | 1,9 | 138 | 146 | -5,1 | 138 |
| Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot | 80 | 109 | -26,5 | 38 | 37 | 3,4 | -19 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 93 | 101 | -7,7 | 25 | 32 | -22,5 | 20 |
| Muut tuotot yhteensä | 1 131 | 1 256 | -10,0 | 215 | 326 | -34,0 | 214 |
| Tuotot yhteensä | 2 160 | 2 172 | -0,6 | 490 | 564 | -13,1 | 476 |
| Kulut | | | | | | | |
| Henkilöstökulut | 696 | 643 | 8,2 | 181 | 166 | 9,3 | 149 |
| Muut hallintokulut | 351 | 319 | 10,0 | 104 | 94 | 9,9 | 79 |
| Liiketoiminnan muut kulut | 318 | 324 | -1,8 | 88 | 85 | 4,6 | 75 |
| Kulut yhteensä | 1 365 | 1 286 | 6,1 | 374 | 345 | 8,3 | 303 |
| Arvon alentumiset saamisista | 101 | 149 | -31,7 | 37 | 41 | -8,3 | 10 |
| Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille | | | | | | | |
| Bonukset | 163 | 151 | 7,4 | 42 | 39 | 6,6 | 41 |
| Osuus- ja lisäosuuspääoman korot | 14 | 12 | 16,9 | 2 | 3 | -0,5 | 2 |
| Palautukset yhteensä | 176 | 163 | 8,1 | 44 | 42 | 6,2 | 43 |

*) 12 kk liukuva, muutos suhdeluvun muutoksena

| Muita avainlukuja, Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos % |
|---|-------------------|-------------------|-----------------|
| Saamiset asiakkailta | 60 331 | 56 834 | 6,2 |
| Henkivakuutustoiminnan varat | 7 006 | 7 544 | -7,1 |
| Vahinkovakuutustoiminnan varat | 3 205 | 3 164 | 1,3 |
| Velat asiakkaille | 45 974 | 39 205 | 17,3 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat | 20 005 | 19 577 | 2,2 |
| Oma pääoma | 6 531 | 6 726 | -2,9 |
| Tase yhteensä | 92 287 | 83 969 | 9,9 |
| Ensisijaiset omat varat (Tier 1) | 4 753 | 5 454 | -12,8 |

Tammi-joulukuu

Ryhmän tulos ennen veroja oli 518 miljoonaa euroa (575). Vuoden aikana kirjattiin ryhmän tulosta heikentäviä vahinko- ja henkivakuutustoiminnan laskuperustemuutoksia yhteensä 74 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaavia laskuperustemuutoksia sisältyi tulokseen nettomääräisesti 50 miljoonaa euroa. Laskuperustemuutoksilla oikaistu tulos ennen veroja supistui aiempaa haastavammassa toimintaympäristössä 5,3 prosenttia vertailukaudesta.

Katsauskauden tuloskehitystä tukivat pankkitoiminnan kasvaneet korkokate ja palkkiotuotot sekä laskeneet arvonalentumiset. Tulosta rasittivat sijoitustoiminnan tuottojen supistuminen sekä edellä todetut laskuperustemuutokset. Tulokseen kirjatut, omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille kertyneet bonukset kasvoivat vertailukaudesta 7,4 prosenttia 163 miljoonaan euroon.

Tulosta käyvin arvoin ennen veroja rasitti sijoitusmarkkinoiden epävarmuuden aiheuttama markkinahintojen lasku.

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 30 prosenttia ja tuotot 6,9 prosenttia. Palkkiotuotot kasvoivat vertailukaudesta 1,7 prosenttia luotonantoon ja maksuliikkeeseen liittyvien palkkioiden hyvän alkuvuoden kehityksen ansiosta.

Ryhmän vahinkovakuutussegmentin tulosta ennen veroja heikensivät odotetun eliniän pitenemisen ja vastuuvelan laskennassa käytetyn diskonttokoron laskun aiheuttamien 59 miljoonan euron (35) kulukirjausten lisäksi vertailukautta alhaisemmat sijoitustoiminnan tuotot. Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,8 prosenttia (89,7). Henkivakuutussegmentissä odotetun eliniän piteneminen rasitti tulosta 15 miljoonaa euroa.

Kulut nousivat vertailukaudesta 6,1 prosenttia lähinnä ict- ja henkilöstökulujen kasvun seurauksena. Henkilöstökulujen kasvuun vaikutti merkittävästi henkilömäärän kasvu noin 700 henkilöllä.

Katsauskaudella tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 178 miljoonaa euroa (298), joista 101 miljoonaa euroa (149) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Suurin yksittäinen sijoitusten arvonalennus, 45 miljoonaa euroa, tehtiin ryhmän suorista Kreikan valtiiovastuista. Vuoden lopussa ryhmän taseessa oli Kreikan suoria valtiiovastuita jäljellä yhteensä 16 miljoonaa euroa. Nettomääräiset arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,16 prosenttia (0,25) luotto- ja takauskannasta.

Katsauskauden lopussa oma pääoma oli 6 531 miljoonaa euroa. Omaa pääomaa kasvatti katsauskauden tulos ja sitä pienensivät käyvän arvon rahaston supistuminen, ryhmän keskusyhteisön omistusosuuden kasvu Pohjola Pankki Oyj:ssä ja voitonjako.

Osuuspankkien omistajajäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat katsauskauden lopussa 756 miljoonaa euroa (778).

Pohjola Pankki Oyj:n hallitus esittää 0,41 (0,40) euron osinkoa A-sarjan osakkeelle ja 0,38 (0,37) euron osinkoa K-sarjan osakkeelle. Esityksen mukaan osingot ovat yhteensä

129 miljoonaa euroa (126), josta OP-Pohjola-ryhmän sisäisen voitonjaon osuus on 52 prosenttia.

OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli joulukuun lopussa 4 163 000. Henkilöasiakkaiden määrä oli 3 733 000 ja yritysasiakkaiden määrä 430 000. Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä Suomessa kasvoi ristiinmyyntiin seurauksena vuodentakaisesta 102 000:lla 1 299 000:een.

Loka-joulukuu

Viimeisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 35 miljoonaa euroa (137). Viimeiselle vuosineljännekselle kohdistui tulosta heikentäviä vakuutustoiminnan laskuperustemuutoksia yhteensä 69 miljoonaa euroa (50). Pääosa laskuperusteiden muutoksista kohdistui vahinkovakuutussegmenttiin

Pankkitoiminnan tulos parani vertailukauteen verrattuna korkokatteen noustua ja saamisten arvonalentumisten supistuttua. Korkokate oli 16 prosenttia korkeampi kuin vertailukaudella ja 5,3 prosenttia korkeampi kuin edellisellä vuosineljänneksellä. Saamisten arvonalentumiset supistivat 8 prosenttia vuotta aiemmasta. Laskuperustekorkomuutosten lisäksi vahinko- ja henkivakuutuksen nettotuottoja pienensi sijoitustoiminnan tuottojen lasku.

OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

| | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Tavoite |
|---|------------|------------|---------|
| Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus | 1,80 | 1,70 | 1,5 |
| Taloudellisen pääoman tuotto, % (12 kk liukuva) | 13,6 | 14,4 | 17 |
| Tuottojen ja kulujen kasvuerro, %-yks (12 kk liukuva) | -6,7 | 2,9 | > 0 |

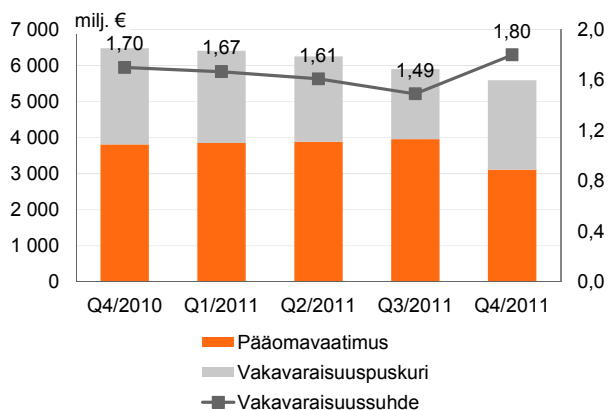
Vakavaraisuus, riskiasema ja luottoluokitukset

Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät joulukuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 2 486 miljoonalla eurolla (2 666). Lokakuussa 2011 Finanssivalvonnalta saatu lupa laajensi sisäisten luottoluokitusten menetelmän (IRBA) käyttöä pankkitoiminnan luottoriskin pääomavaateen laskennassa. Ryhmän vakavaraisuuspuskuri kasvoi pääosin laajennetusta IRBA:n käytöstä luottolaitoslain mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa. Vakavaraisuuspuskuria laskivat omistusosuuden kasvu Pohjola Pankki Oyj:ssä ja muutokset debentuurilainoissa. Katsauskauden aikana toissijaisiin omiin varoihin luettavia debentuurilainoja lunastettiin takaisin yhteensä 396 miljoonaa euroa ja laskettiin liikkeeseen yhteensä 184 miljoonaa euroa. Edellä mainittujen ryhmän

omien toimenpiteiden vaikutus vakavaraisuussuhdelukuun oli noin 0,2 yksikköä.

Rava-lain mukainen vakavaraisuus



Finanssikiriin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännöksiä ollaan tiukentamassa. Muutoksilla pyritään muun muassa parantamaan omien varojen laatua, kasvattamaan pääomapuskureita, vähentämään pääomavaateen sykliisyyttä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille. Muutokset tulevat voimaan suunnitelmien mukaan vuosina 2013–2019. OP-Pohjola-ryhmän nykytulkintojen pohjalta tekemän analyysin mukaan uudet vakavaraisuusvaatimukset kyetään täyttämään kaikissa vaihtoehdoissa. OP-Pohjola-ryhmän näkökulmasta merkittävimmät muutokset uusissa säännöksissä liittyvät vakuutusyhtiösiointusten ja lisäosuuspääoman käsittelyyn vakavaraisuuslaskennan omissa varoissa, vähimmäisomavaraisuusasteeseen sekä likviditeettiriskivaatimuksiin.

Riskiasema

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema on säilynyt vakaana heikentyneestä suhdannetilanteesta huolimatta. Ryhmän riskinkantokyky on vahva ja riittävä turvaamaan toimintaedellytykset toimintaympäristön epävarmuuden jatkuessa.

Luottoriskiasema säilyi vakaana, vaikka talouskasvu hidastui Suomessa vuoden loppua kohden. Pankkitoiminnan luottoriskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän tulostiedotteen segmenttiosuudessa.

Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus on säilynyt hyvänä, vaikka sijoitusmarkkinoiden epäsuotuisa kehitys on heikentänyt sijoitustoiminnan tuottoja. Vakuutusyhtiöiden riskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän tulostiedotteen segmenttiosuudessa.

Ryhmän rahoitus- ja maksuvalmiusasema on hyvä. Talletusten osuus varainhankinnasta on kasvanut hieman yli kahteen kolmasosaan. Lyhyt tukkuvarainhankinta toimi koko vuoden hyvin.

Ryhmä on laskenut liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja vuoden aikana yhteensä 2,6 miljardia euroa, vaikka tunnelma pitkän varainhankinnan markkinoilla oli kireä erityisesti vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Tästä varainhankinnasta OP-Asuntoluottopankin liikkeeseen

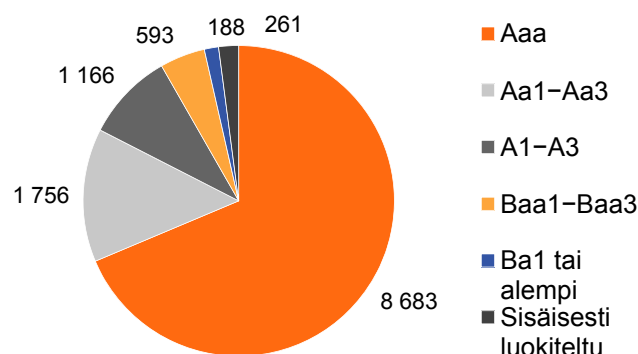
laskemien joukkovelkakirjojen osuus on 2,0 miljardia euroa ja ryhmän keskuspankkinä toimivan Pohjola Pankki Oyj:n osuus 0,6 miljardia euroa.

OP-Pohjola-ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireserveillä ja varautumissuunnitelman mukaisilla rahoituslähteillä. Likviditeettireservi koostuu pääasiassa euroalueen hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemista saamistodistuksista sekä arvopaperistetuista saamisista ja vakuuskelpoisista luotoista. Likviditeettireserviä voidaan käyttää keskuspankkirahoituksen vakuutena. Likviditeettireservisalkun korko- ja valuuttariskit on suojattu.

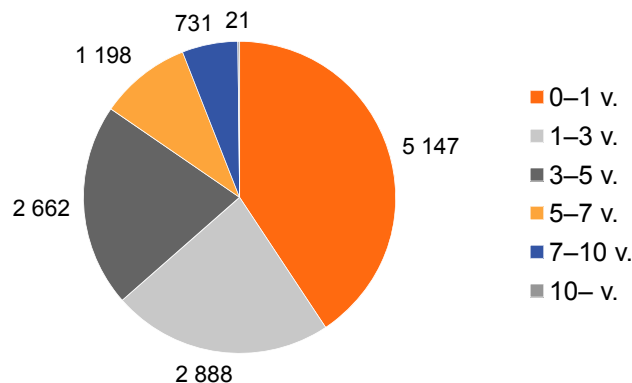
| Likviditeetti-reservi Milj. e | 31.12. 2011 | 31.12. 2010 | Muutos |
|----------------------------------|-------------|-------------|--------|
| Vakuusarvo | 9 983 | 10 324 | -341 |

Likviditeettireservi sekä muut varautumissuunnitelman mukaiset lisärahoituslähteet riittävät kattamaan vähintään kahden vuoden rahoitustarpeen tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta supistuisi maltillisesti.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 31.12.2011, milj.€



Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 31.12.2011, milj.€



OP-Pohjola-ryhmän markkinariskiasema oli katsauskaudella markkinoiden lisääntyneestä epävakauksesta huolimatta asetettujen limiittien puitteissa. Pankkitoiminnan korkokatteeseen kohdistuva korkotuloriski on pysynyt vakaana koko vuoden ajan. Pankkitoiminnan luottosprediriski pysyi ennallaan, koska epävakaus

joukkovelkakirjamarkkinoilla jatkui. Sijoitustoiminnan osakeriskiä vähennettiin suojauksilla. Henkivakuutuksen vastuuvelan korkoriskiä pienennettiin suojausten avulla.

OP-Pohjola-ryhmän sijoitusvarallisuus käyvin arvoin oli vuoden lopussa 20,3 miljardia euroa. Pankkitoiminnan hyvä likviditeetti-tilanne kasvatti rahamarkkinasijoitusten osuutta sijoitusvarallisuudesta.

| Sijoitusvarallisuus, Milj. e | 31.12. 2011 | 31.12. 2010 | Muutos |
|--|----------------|----------------|--------|
| Pohjola Pankki Oyj | 12 560 | 9 487 | 3 073 |
| Vahinkovakuutus | 2 830 | 2 893 | -63 |
| Henkivakuutus | 3 671 | 4 500 | -829 |
| Osuuspankit | 911 | 991 | -81 |
| Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö | 364 | 375 | -11 |
| Yhteensä | 20 336 | 18 246 | 2 089 |

OP-Pohjola-ryhmän suorat sijoitukset GIIPS-valtioiden liikkeeseen laskemiin lainoihin olivat joulukuun lopussa markkina-arvoltaan 141 miljoonaa euroa, joka oli 0,2 prosenttia ryhmän taseesta. Nämä sijoitukset ovat vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnan vastuuvelan katteeksi tekemiä sijoituksia.

Saamiset GIIPS-valtioilta

| Milj. e | Henki- vakuutus | Vahinko- vakuutus | Pankki- ja muu toiminta |
|-----------------|--------------------|----------------------|----------------------------|
| Kreikka | 3 | 12 | 0 |
| Italia | 27 | 29 | 0 |
| Irlanti | 0 | 5 | 0 |
| Portugali | 0 | 17 | 0 |
| Espanja | 31 | 17 | 0 |
| Yhteensä | 61 | 79 | 0 |

Luottoluokitukset

| Luokituslaitos | Lyhytaikainen varainhankinta | Pitkäaikainen varainhankinta |
|---|---------------------------------|---------------------------------|
| Fitch Ratings (OP-Pohjola-ryhmä ja Pohjola) | F1 | A+ |
| Standard & Poor's (Pohjola) | A-1+ | AA- |
| Moody's (Pohjola) | P-1 | Aa2 |

Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että Pohjolalle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellinen asema vaikuttaa myös pelkästään Pohjolalle annettaviin luottoluokituksiin.

Luottoluokittaja Fitch Ratings on osana laajempaa globaalin ja eurooppalaisen pankkisektorin tarkastelua laskenut OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjola Pankki Oyj:n pitkäaikaiselle varainhankinnalle annetut luottoluokitukset AA-:sta A+:aan ja lyhytaikaisen varainhankinnan luottoluokitukset F1+:sta F1:een. Luokitusten näkymät asetettiin vakaiksi

Luottoluokittaja Standard & Poor's Ratings Services vahvisti 8.12.2011 Pohjola Pankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen AA- ja lyhyiden luottojen luokituksen A-1+. Luottoluokittaja piti luokituksen näkymät vakaana.

Moody's asetti elokuussa OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjolan luottoluokituksia tarkkailuun luokituksen mahdollista laskua varten.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä

| Milj. e | Tuotot | Kulut | Muut erät *) | Tulos ennen veroja 1–12/2011 | Tulos ennen veroja 1–12/2010 | Muutos, % |
|-----------------|--------------|--------------|--------------|---------------------------------|---------------------------------|-------------|
| Pankkitoiminta | 1 708 | 964 | -267 | 478 | 367 | 30,0 |
| Vahinkovakuutus | 344 | 336 | 0 | 8 | 83 | -90,5 |
| Henkivakuutus | 105 | 94 | 0 | 10 | 43 | -76,4 |
| Muu toiminta | 421 | 379 | -11 | 31 | 86 | -63,7 |
| Eliminoinnit | -417 | -408 | 0 | -9 | -4 | 119,8 |
| Yhteensä | 2 160 | 1 365 | -278 | 518 | 575 | -9,9 |

*) Muissa erissä esitetty palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille, sekä arvonalentumiset saamisista.

Pankkitoiminta

- Tulos ennen veroja kasvoi 30 prosenttia 478 miljoonaan euroon.
- Tuotot kasvoivat yhteensä 6,9 prosenttia. Korkokate kasvoi 16 prosenttia ja palkkiotuotot 1,7 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumiset alenivat edelleen: katsauskaudella arvonalentumiset supistuivat 40 prosenttia.
- Pankkitoiminnan hyvä kasvu jatkui. Erityisen vahvaa kasvu oli talletuksissa ja yritysluotoissa.
- Vakavaraisuus vahvistui edelleen: Core Tier 1 -vakavaraisuus oli vuoden lopussa 14 prosenttia.
- OP-Pohjola-ryhmä valittiin ensimmäisen kerran Suomen valtion maksuliikkeen päävälittäjäksi 1.12.2012 alkaen.

Pankkitoiminnan avainlukuja

| Milj. e | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos, % |
|--|-------------------|-------------------|------------------|
| Korkokate | 988 | 852 | 15,9 |
| Arvonalentumiset saamisista | 90 | 149 | -39,5 |
| Muut tuotot | 721 | 745 | -3,2 |
| Henkilöstökulut | 430 | 405 | 6,4 |
| Muut kulut | 533 | 513 | 4,0 |
| Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille | 176 | 163 | 8,1 |
| Tulos ennen veroja | 478 | 367 | 30,0 |
| Milj. e | | | |
| Nostetut asuntoluotot | 7 435 | 6 651 | 11,8 |
| Nostetut yritysluotot | 6 699 | 6 554 | 2,2 |
| Sijoitusrahastojen nettomerkinnot | -1 709 | 497 | |
| Välitetyt kiinteistökaupat, kpl | 17 240 | 17 009 | 1,4 |
| Mrd. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
| Luottokanta | | | |
| Asuntoluotot | 29,3 | 27,3 | 7,3 |
| Yritysten luotot | 15,6 | 14,0 | 11,3 |
| Muut luotot | 15,2 | 15,2 | 0,0 |
| Luottokanta yhteensä | 60,1 | 56,5 | 6,3 |
| Takauskanta | 2,7 | 2,8 | -5,2 |
| Talletukset | | | |
| Käyttely- ja maksuliiketalletukset | 21,6 | 19,2 | 12,4 |
| Sijoitustalletukset | 19,7 | 17,2 | 14,4 |
| Talletukset yhteensä | 41,3 | 36,4 | 13,3 |
| Markkinaosuus, % | | | |
| Luottokannasta | 32,9 | 33,0 | -0,1 |
| Talletuskannasta | 34,4 | 32,5 | 1,9 |
| Sijoitusrahastojen pääomista | 20,7 | 23,4 | -2,7 |

Euroalueen velkakiisin pitkittymisen vaikutukset pankkitoiminnan toimintaympäristöön alkoivat realisoitua vuoden loppupuolella erityisesti korkotason laskuna. Lyhyiden markkinakorkojen lasku kiihtyi Euroopan keskuspankin alennettua ohjauskorkoaan kahdesti vuoden loppupuolella. Kilpailutilanne säilyi kireänä erityisesti talletusmarkkinoilla. Keskeisimmät talletuskilpailua voimistavat tekijät ovat pääomamarkkinoiden yleinen epävarmuus ja pankkeja koskevan likviditeettisäännösten kiristyminen. Keskuspankin joulukuussa julkistamalla lisätoimenpiteillä pankkien luotonantokyvyn ja likviditeetin tukemiseksi on ollut myönteinen vaikutus pääomamarkkinoiden toimivuuteen.

OP-Pohjola-ryhmän talletukset kasvoivat vuodessa 13,3 prosenttia. Maksuliiketilitt kasvoivat katsauskaudella 12,4 prosenttia ja sijoitustalletukset 14,4 prosenttia. Talletusten euromääräinen kasvu ylitti luottojen kasvun ja vähensi siten ryhmän varainhankintatarvetta tukkumarkkinoilta.

OP-Kiinteistökeskusten välittämien asuntokauppojen määrä oli vuonna 2011 ennätyskellisen suuri. Kauppojen määrä oli 17 200 ja ylitti edellisvuoden kauppamäärän noin 200 kaupalla huolimatta toimintaympäristöön liittyvästä epävarmuudesta.

Uusien nostettujen asuntoluottojen määrä kasvoi 11,8 prosenttia vuotta aiemmasta. Uusien asuntoluottojen marginaalit kääntyivät nousuun vuoden lopulla, ja vakavaraisuussääntelystä ja varainhankinnan kustannusten noususta johtuen nousun ennakoidaan jatkuvan vuonna 2012. Ryhmän markkinaosuus asuntoluottokannasta oli katsauskauden lopussa 36,0 prosenttia (35,8). Kulutusluottokanta kasvoi 3,7 prosenttia vuodentakaisesta.

OP-Pohjola-ryhmän välittämien maksuliiketahtumien määrä kasvoi hieman. Pohjola Pankki Oyj valittiin Suomen valtion maksuliikkeen päävälittäjäpankiksi 1.12.2012 alkaen. Aiemmin Pohjola on toiminut valtion maksuliikkeen sivuvälittäjänä.

Yritysten luottokanta kasvoi vuodessa 11,3 prosenttia. Ryhmän markkinaosuus yritysten ja asuntoyhteisöjen luottokannasta kasvoi vuodessa 29,7 prosenttiin 29,2 prosentista.

OP-Pohjola-ryhmän hallinnoimien sijoitusrahastojen pääoma laski vuodessa nettomerkitöjen ja markkina-arvojen laskun myötä 11,5 miljardiin euroon (14,4).

Nettomerkitönet OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 1 709 miljoonaa euroa negatiiviset, kun ne vuotta aiemmin kasvoivat 497 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmän varainhoidon hallinnoiman varallisuuden määrä oli joulukuun lopussa 31,3 miljardia euroa (35,0). Tästä OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoissa olevien pääomien osuus oli 9,9 miljardia euroa (12,0). OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten osuus hallinnoidusta varallisuudesta oli 7,9 miljardia euroa.

Osuuspankeilla oli joulukuun lopussa 1,3 miljoonaa omistajajäsentä eli 28 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli joulukuun lopussa yhteensä 1 243 000 OP-bonusasiakasta.

Pankkipalvelujen käytön keskittämisestä OP-bonusasiakkaille kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 163 miljoonaa euroa eli 7,4 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. OP-bonusasiakkaat käyttivät vuonna 2011 bonuksia pankkipalveluihin yhteensä 78 miljoonaa euroa (74) ja Pohjolan vahinkovakuutusluottojen vakuutusmaksuihin 66 miljoonaa euroa (56). Bonuksia käytettiin 1 434 000 vakuutuslaskuun. Näistä 15 prosenttia maksettiin kokonaisuudessaan bonuksilla.

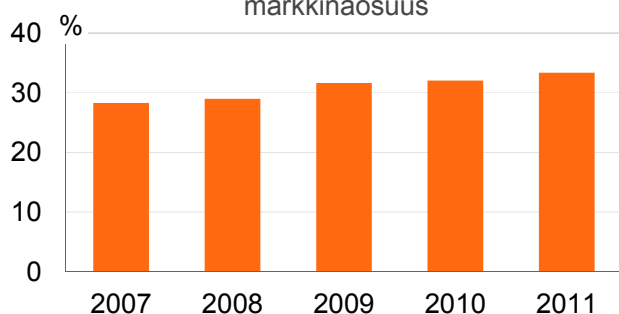
Verohallinto muutti vuoden 2011 lopulla yritysten bonuskäytäntöihin liittyvää ohjeistusta. OP-Pohjola-ryhmä on verotuskäytännön muutosten seurauksena muuttanut bonusjärjestelmäänsä siten, että asiakkaalla ei ole enää mahdollisuutta valita, mihin kohteeseen bonuksia käytetään, eikä nostaa käyttämättömiä bonuksia rahana.

Tulos ja riskiasema

Pankkitoiminnan kannattavuus parantui selvästi. Tulos ennen veroja kasvoi 30 prosenttia 478 miljoonaan euroon (367). Tuotot kasvoivat 6,9 prosenttia 1 708 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 16 prosenttia (- 13). Markkinakorkojen nousu vertailuvuodesta yhdessä liiketoiminnan volyymikasvun kanssa tuki korkokatteen kasvua. Nettopalkkiotuottojen kasvu hidastui 1,7 prosenttiin (10,6). Palkkiotuottojen kasvun hidastuminen johtui erityisesti varallisuudenhoidon palkkiotuottojen kasvun vaimenemisesta velkakiisin seurauksena. Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot supistuvat edellisvuoteen verrattuna yhteensä 23 miljoonaa euroa eli 28 prosenttia. Pankkitoiminnan kulutuottosuhte oli 56 (57).

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana, sillä velkakiisi ei ole merkittävästi heijastunut asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen. Koko ryhmän saamista arvonalentumiset vähenivät 47 miljoonaa euroa vertailukaudesta ja olivat vain 0,16 prosenttia luotto- ja takaukskannasta. Myös järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset olivat suhteessa luotto- ja takaukskantaan alhaisella tasolla, vaikka ne kasvoivat hieman. Järjestämättömien saamisten kasvusta yli puolet oli teknistä, ryhmäkohtaisten arvonalentumisten kirjausperiaatteiden muutoksesta aiheutuvaa kasvua. OP-Pohjola-ryhmän yritysastuista 46 prosenttia kuuluu 12 pääluokkaan jaetussa luottosalkussa viiteen parhaimpaan luokkaan (ns. investointitaso).

OP-Pohjola-ryhmä
Yritysluottojen (pl. asuntoyhteisöt)
markkinaosuus



OP-Pohjola-ryhmän ongelmasaamiset luotto ja takauskannasta

| | 31.12.2011 | | 31.12.2010 | |
|--|------------|------|------------|------|
| | Milj. e | % | Milj. e | % |
| Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset, netto | 296 | 0,47 | 204 | 0,34 |
| Saamisten arvonalentumiset vuoden alusta, netto | 101 | 0,16 | 149 | 0,25 |

Vakavaraisuus

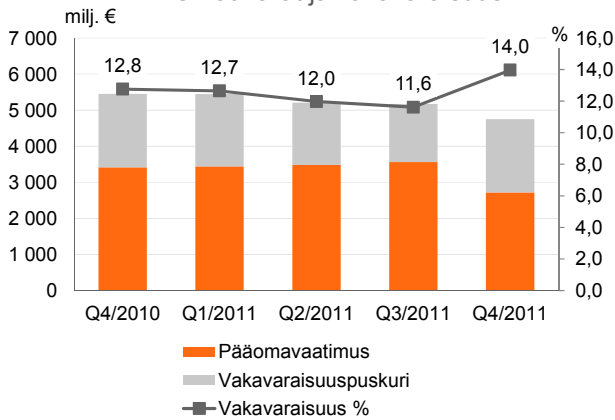
Finanssivalvonnalta saadun luvan mukaisesti yhteenliittymän vähittäis-, yritys- ja luottolaitosvastuissa siirryttiin käyttämään sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) joulukuussa 2011. Yritys- ja luottolaitosvastuissa käytetään sisäisten luokitusten perusmenetelmää (FIRB). Vertailukauden luottoriskin pääomavaade on laskettu standardimenetelmällä, muutoin paitsi Pohjola Pankki Oyj:n yritysvastuiden luottoriskin pääomavaateen laskennassa on käytetty IRBAa.

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde ja ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuussuhde olivat molemmat joulukuun lopussa 14,0 prosenttia (12,8). Vakavaraisuus myös rajoituksettomilla omilla varoilla (Core Tier 1) laskettuna oli 14 prosenttia. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja vakavaraisuudelle ensisijaisilla omilla varoilla 4 prosenttia. Euroopan pankkiviranomainen (EBA) asetti syksyllä 2011 merkittäville eurooppalaisille pankeille 9 prosentin vähimmäisvaatimuksen Core Tier 1 -vakavaraisuudelle.

vaikuttanut tekijä oli IRBAn käytön laajentaminen. Luottokannan kasvu toisaalta kasvatti omien varojen vaadetta. Luotto- ja vastapuoliriskin osuus pääomavaatimuksesta oli 89,8 prosenttia (92,2). Operatiivisen riskin osuus pääomavaatimuksesta oli 8,5 prosenttia (6,7) ja markkinariskin osuus 1,7 prosenttia (1,1).

IRBAn käyttö pienentää OP-Pohjola-ryhmän pääomavaadetta, mutta verrattuna standardimenetelmään, se lisää pääomavaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille. Valtio- ja julkisyhteisövastuissa jatketaan luottoriskin standardimenetelmän käyttöä. Markkinariskien osalta OP-Pohjola-ryhmä jatkaa standardimenetelmän käyttöä. Operatiivisten riskien osalta käytetään standardimenetelmää.

Omat varat ja vakavaraisuus



Ryhmän ensisijaiset omat varat olivat katsauskauden lopussa 4 753 miljoonaa euroa (5 454). Omien varojen lasku oli seurausta OP-Pohjola osk:n Suomi-yhtiöltä ostamien Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden hankinnasta, debentuurilainojen ennakaisista takaisinlunastuksista ja omista varoista vähennettävästä arvonalentumisten ja odotettujen tappioiden alijäämän kasvusta.

Ensi- ja toissijaisista omista varoista puoliksi vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat 2 314 miljoonaa euroa (2 330). Odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten alijäämänä omista varoista on vähennetty 542 miljoonaa euroa (131), jonka kasvu oli seurausta IRBAn käytön laajentamisesta. Toissijaisiin omiin varoihin kohdistuvat vähennykset ylittivät toissijaiset omat varat 706 miljoonaa euroa (135), joka on vähennetty ensisijaisista omista varoista.

Omien varojen vaade oli joulukuun lopussa 2 722 miljoonaa euroa (3 418). Omien varojen vaade laski katsauskaudella 20,4 prosenttia. Merkittävin pääomavaatimuksen laskuun

Vahinkovakuutus

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 8 miljoonaa euroa (83). Ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia vastuuvelan laskuperustemuutoksia tulos ennen veroja olisi ollut 66 miljoonaa euroa (103).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 6,2 prosenttia (2,3).
- Vakuutustekninen kannattavuus ilman vastuuvelkaan tehtyjä laskuperustemuutoksia oli vertailukauden tasolla. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,8 prosenttia (89,7).
- Vaikean sijoitusympäristön vuoksi sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoon jäi -0,4 prosenttiin (5,1).
- Etuasiakastalouksia oli katsauskauden lopussa yli 523 000. Määrä nousi 42 700 taloudella (46 500).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

| Milj. e | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos, % |
|---|-------------|------------|--------------|
| Vakuutusmaksutuotot | 1 024 | 964 | 6,2 |
| Vakuutuskorvaukset | 692 | 637 | 8,5 |
| Sijoitustoiminnan nettotuotot | 36 | 87 | -58,6 |
| Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät | -46 | -30 | -52,8 |
| Vahinkovakuutuksen nettotuotot | 321 | 383 | -16,1 |
| Muut nettotuotot | 22 | 16 | 38,8 |
| Henkilöstökulut | 125 | 109 | 15,5 |
| Muut kulut | 211 | 208 | 1,4 |
| Tulos ennen veroja | 8 | 83 | -90,5 |
| Käyvän arvon rahaston muutos, brutto | -47 | 56 | |
| Tulos käyvin arvoon ennen veroja | -39 | 139 | |
| Vakuutusmaksutuotot | | | |
| Henkilöasiakkaat | 503 | 470 | 7,1 |
| Yritykset ja yhteisöt | 472 | 445 | 6,2 |
| Baltia | 48 | 49 | -2,1 |
| Vakuutusmaksutuotot yhteensä | 1024 | 964 | 6,2 |
| Vahinkovakuutuksen tunnusluvut, % | | | |
| Sijoitusten tuotto käyvin arvoon*, % | -0,4 | 5,1 | |
| Operatiivinen yhdistetty kulusuhde*, % | 89,8 | 89,7 | |
| Operatiivinen liikekulusuhde*, % | 21,8 | 21,3 | |
| Operatiivinen vahinkosuhde*, % | 68,0 | 68,4 | |

* Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vahinkovakuutuksen myönteinen kehitys jatkui katsauskaudella. Henkilöasiakkaissa vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui ja yritysasiakkaissa maksutuotot kääntyivät kasvuun. Kasvu oli voimakkainta pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.

Etuasiakastalouksia oli katsauskauden lopussa 523 300. Määrä kasvoi katsauskaudella 42 700 taloudella (46 500). Etuasiakastalouksista jo 66 prosenttia on keskittänyt pankkiasiointinsa osuuspankkeihin. Osuuspankkien omistajajäsenet ja Helsingin OP Pankin bonusasiakkaat voivat käyttää pankkiasioinnista kertyviä bonuksia myös Pohjolan vahinkovakuutusten maksamiseen. Katsauskaudella OP-bonuksia käytettiin 1 391 000 vakuutuslaskuun, joista 209 000 maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 66 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmä on maksutulolla mitattuna vahinkovakuutuksen markkinajohtaja Suomessa. Markkina-asema henkilöasiakkaissa vahvistui katsauskaudella. Ryhmä nousi katsauskaudella henkilöasiakkaiden ajoneuvojen vakuuttamisen markkinajohtajaksi.

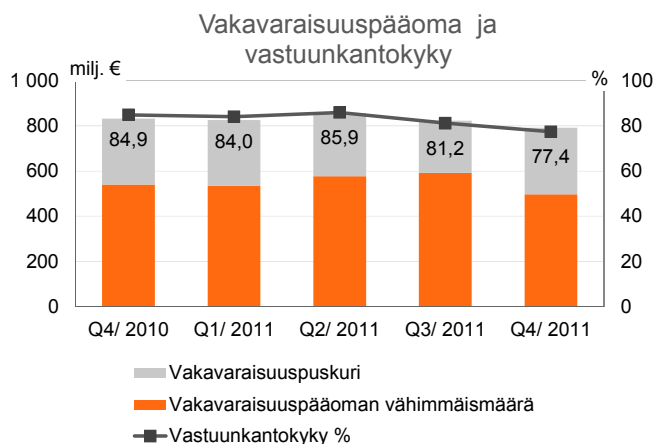
Tulos ja riskiasema

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui ja vakuutustekninen kannattavuus oli ilman kuolevuusmallin muutosta ja diskonttokoron laskua edellisvuoden tasolla. Henkilöasiakkaiden kannattavuus säilyi hyvänä korvauskulujen kasvusta huolimatta. Yritysasiakkaiden operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani vertailukaudesta.

Vakuutuskannan kasvu ja erityisesti henkilöasiakkaiden omaisuusvahinkojen määrän lisääntyminen kasvattivat korvauskuluja. Diskonttokoron lasku ja kuolevuusmallin muutos lisäsivät korvauskuluja yhteensä 59 miljoonaa euroa. Vertailukautena kuolevuusmallin muutos ja yhteistakuuerästä luopuminen heikensivät tulosta nettomääräisesti 20 miljoonaa euroa. Ilmoitettujen vahinkojen määrä kasvoi 8 prosenttia. Joulukuun lopun myrskystä aiheutuneiden vahinkojen tulosvaikutus jäi jälleenvakuutusuojan ansiosta 8 miljoonaan euroon. Riskisuhde ilman korvausten hoitokuluja oli 61,9 prosenttia (62,5). Tammi-joulukuussa kirjattiin 234 (224) suurta tai keskiuurta vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 92 miljoonaa euroa (109). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,1 miljoonan euron ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahingot.

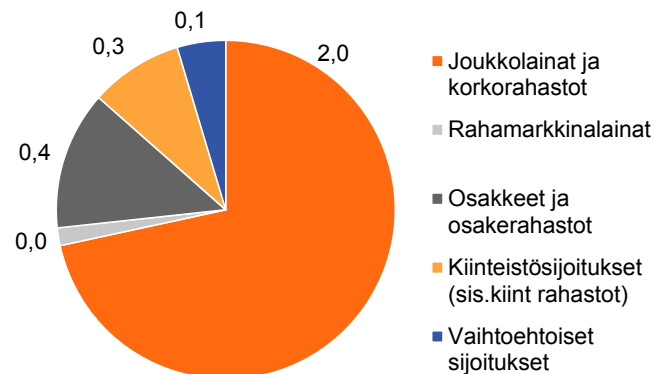
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli -0,4 prosenttia (5,1). Käyvän arvon rahastosta kirjattiin tulokseen arvonalennuksia 42 miljoonaa euroa (40), joista 34 miljoonaa euroa liittyi Kreikan valtiolainoihin.

Vahinkovakuutustoiminnan riskinkantokyky oli edelleen hyvä. Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma oli katsauskauden lopussa 787 miljoonaa euroa (832). Vakavaraisuuspääomaan luettava tasoitusmäärä supistui 353 miljoonaan euroon (424).



Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli katsauskauden lopussa 2,9 miljardia euroa (2,9) jakautuen seuraavasti:

Sijoitusomaisuus 2,9 mrd. € 31.12.2011



Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä, investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 91 prosenttia (91), ja 75 prosenttia sijoituksista oli vähintään A- luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 4,8 vuotta (5,3) ja duraatio 3,9 vuotta (4,1).

Henkivakuutus

- Tulos ennen veroja oli 10 miljoonaa euroa (43); tulos käyvin arvoon kääntyi sijoitusmarkkinoiden epävakauden seurauksena negatiiviseksi.
- Markkinaosuus sijoitussidonnaisista vakuutussäästöistä vahvistui vuoden aikana 0,9 prosenttiyksikköä.
- Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus vakuutussäästöistä kasvoi 48,0 prosenttiin (44,0).
- Haastavassa toimintaympäristössä sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli -1,5 prosenttia (9,5).
- Skandia Lifen Suomen henkivakuutustoimintojen osto nostaa OP-Pohjola-ryhmän Suomen suurimmaksi sijoitussidonnaisten henkivakuutusten tarjoajaksi.

Henkivakuutuksen avainlukuja

| Milj. e | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos, % |
|---|-------------------|-------------------|------------------|
| Vakuutussopimusten maksutulo | 721 | 1 287 | -44,0 |
| Sijoitussidonnainen | 507 | 508 | -0,2 |
| Muu maksutulo | 214 | 779 | -72,5 |
| Sijoitustoiminnan nettotuotot | -203 | 539 | -137,6 |
| Sijoitussidonnainen | -395 | 374 | -205,7 |
| Muut | 192 | 166 | 16,1 |
| Vastuuvelan muutos | -270 | 1 119 | -124,1 |
| Sijoitussidonnainen | 121 | 755 | -84,0 |
| Muu muutos | -391 | 365 | -207,1 |
| Korvauskulut | 701 | 588 | 19,3 |
| Muut erät | 0 | -11 | 104,5 |
| Henkivakuutustoiminnan nettotuotot | 87 | 109 | -19,7 |
| Muut tuotot | 17 | 16 | 7,2 |
| Henkilöstökulut | 10 | 9 | 12,8 |
| Muut kulut | 84 | 72 | 16,2 |
| Tulos ennen veroja | 10 | 43 | -76,4 |
| Käyvän arvon rahaston muutos, brutto | -191 | 220 | |
| Tulos käyvin arvoon ennen veroja | -181 | 263 | |
| | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
| Vakuutussäästöjen markkinaosuus, % | 20,9 | 21,3 | |
| Sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen markkinaosuus, % | 25,3 | 24,5 | |
| | | | |
| Mrd. e | | | |
| Vakuutussäästöt | 6,7 | 7,1 | -4,9 |
| josta sijoitussidonnainen | 3,3 | 3,1 | 3,6 |

Henkivakuutustoiminnan strategisena tavoitteena on sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen kasvattaminen. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus vakuutusmaksusta kasvoi 48,0 prosenttiin. Vuotta aiemmin luku oli 4,0 prosenttiyksikköä pienempi. Korkotuottoisia vakuutussäästöjä siirrettiin sijoitussidonnaisiksi nettomääräisesti 302 miljoonaa euroa (84).

Sijoitussidonnaisen vakuutustoiminnan vahvistamiseksi OP-Pohjola-ryhmä osti joulukuussa 2011 Skandia Lifen Suomen liiketoiminnot. Kaupan seurauksena sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen arvioidaan kasvavan yli miljardilla eurolla ja OP-Pohjola-ryhmän kasvavan Suomen suurimmaksi sijoitussidonnaisten vakuutusten tarjoajaksi.

Sijoitussidonnainen maksutulo oli vertailukauden tasolla. Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 3,6 prosenttia.

Tulos ja riskiasema

Tulos ennen veroja oli 10 miljoonaa euroa (43). Vastuuvelan kuolevuustäydennys ja tulevien lisäetujen vastuun muutos oli nettomääräisesti 15 miljoonaa euroa (28) tulosta heikentävä. Sijoitustoiminnan nettotuotot ilman sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja olivat 192 miljoonaa euroa (166). Sijoitustoiminnan kirjanpidon tulosta paransivat erityisesti johdannaisten tuotot, sijoituksista tehtyjen arvonalentumisten supistuminen 64 miljoonalla eurolla ja osinkojen kasvu.

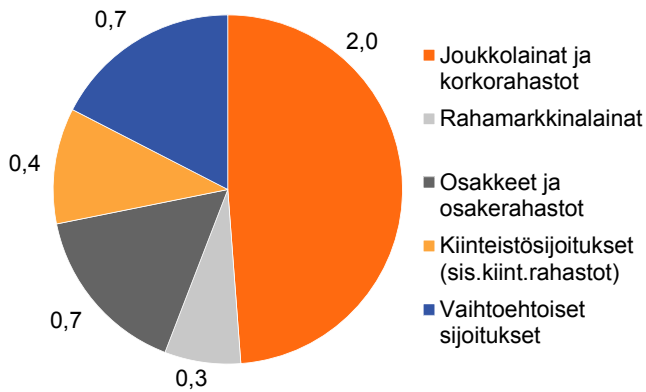
Katsauskauden aikana tehostettiin yhtiön tasehallintaa suojaamalla vastuuvelan korkoriskiä vakuudellisilla koronvaihtosopimuksilla. Suojauksella ei ole olennaista tulosvaikutusta, mutta se kasvattaa sekä sijoitustoiminnan tuottoja että vastuuvelan muutosta noin 62 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan tehokkuus laski hieman tuottojen laskettua. Liikkekustannussuhde, joka sisältää kaikki liikekulujen kattamiseen tarkoitetut tuotot ja josta on poistettu myyntikanavien palkkiot, oli 29,4 prosenttia (28,6).

Lisääntynyt epävarmuus sijoitusmarkkinoilla käänsi tuloksen käyvin arvoin negatiiviseksi. Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin ilman vastuuvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten tuottoa oli 1,5 prosenttia negatiivinen (9,5).

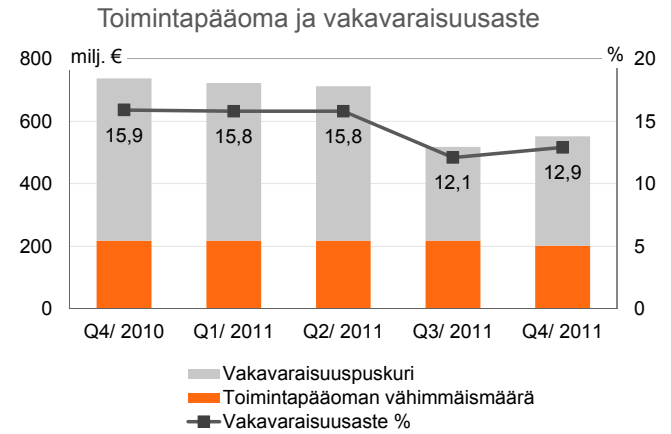
Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 4,1 miljardia euroa (4,7) jakautuen seuraavasti:

Sijoitusomaisuus 4,1 mrd. € 31.12.2011



Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 76 prosenttia (72). Joulukuun lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 3,0 (3,8).

Henkivakuutuksen vakavaraisuus laski sijoitusomaisuuden markkina-arvojen laskettua, mutta säilyi silti hyvällä tasolla. Toimintapääoma oli 552 miljoonaa euroa, mikä oli 2,7-kertainen suhteessa toimintapääoman vähimmäismäärään. Vakavaraisuusaste, eli vakavaraisuuspääoman suhde painotettuun vastuuvelkaan, oli 12,9 prosenttia (15,9).



Muu toiminta

Muun toiminnan avainlukuja

| Milj. e | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos, % |
|-------------------------------|-----------|-----------|--------------|
| Korkokate | 31 | 61 | -48,7 |
| Kaupankäynnin nettotuotot | 2 | -8 | |
| Sijoitustoiminnan nettotuotot | 22 | 40 | -43,7 |
| Muut tuotot | 365 | 342 | 6,8 |
| Kulut | 379 | 349 | 8,5 |
| Arvon alentumiset saamisista | 11 | -1 | |
| Tulos ennen veroja | 31 | 86 | -63,7 |

| Mrd. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|---|------------|------------|-----------|
| Saamiset luottolaitoksilta | 7,0 | 7,8 | -9,9 |
| Kaupankäynnin rahoitusvarat | -0,1 | -0,1 | -11,3 |
| Sijoitusomaisuus | 8,5 | 7,3 | 15,5 |
| Velat luottolaitoksille | 5,2 | 4,0 | 27,7 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat | 15,7 | 17,0 | -8,0 |

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli tammi–joulukuussa 31 miljoonaa euroa (86).

Korkokate supistui rahoituskustannusten nousun seurauksena. Sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyi 8,7 miljoonaa euroa saamistodistusten myyntivoittoja (28,8). Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitelluista osakkeista ja osuuksista kirjattiin arvonalentumisia katsauskaudella 1,2 miljoonaa euroa (4,3).

Muun toiminnan tuotot ovat merkittävältä osin ryhmän sisäisiä palveluveloituksia, jotka vastaavasti esitetään liiketoimintasegmenttien kuluina. Muun toiminnan kuluista 130 miljoonaa (120) euroa oli henkilöstökuluja ja 109 miljoonaa euroa ICT-kuluja (91).

Johtokunta on päättänyt käynnistää hankkeen OP-Pohjolan Vallilan toimitilojen uudistamiseksi. Hanke kestää vuoteen 2015 saakka.

Vuoden 2012 näkymät

Maailmantalouden näkymät vuodelle 2012 ovat epäyhtenäiset. Euroalueen talouskehitys on jäämässä heikoksi. Myös Suomen talouden näkymät vuodelle 2012 ovat vaatimattomat. Euroalueen ja Suomen talouskehitykseen vaikuttaa olennaisesti euroalueen velkakriisi, jonka kehityksellä on merkittäviä vaikutuksia myös finanssialan toimintaedellytyksiin. Matala markkinakorkotaso, sijoitusmarkkinoiden yleinen epävakaus sekä heikko talouskasvu yhdistettynä finanssialaa koskevan sääntelyn kiristymiseen lisäävät näkymien epävarmuutta.

Talouskehityksen ja euroalueen velkakriisin arviointiin liittyvä epävarmuus vaikeuttaa merkittävästi myös OP-Pohjola-ryhmän vuoden 2012 tuloskehityksen arviointia. Ilman toimintaympäristön selvää heikentymistä tai ilman uusia suuria negatiivisia muutoksia euroalueen velkakriisin hoidossa OP-Pohjola-ryhmän tuloksen arvioidaan muodostuvan samantasoisesti tai paremmaksi kuin vuotta aiemmin.

Kaikki tässä tiedotteessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden

kehityksestä. Todelliset tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Kilpailuvirasto hyväksyi tammikuussa kaupan, jolla OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisö OP-Pohjola osk ostaa Skandia Lifen Suomen liiketoiminnot. Viranomais hyväksyntä oli merkittävä askel kaupan toteuttamisen kannalta, mutta toteutus edellyttää vielä muitakin viranomaislupia.

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 205 osuuspankkia (213), OP-Pohjola-keskusyhteisökonserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö.

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisö OP-Pohjola osk on päättänyt ostaa Skandia Lifen Suomen liiketoiminnot. Myyjä on Skandia Life Assurance Company Ltd, joka on osa Old Mutual plc:tä. Kauppa toteutetaan arviolta 30.6.2012 edellyttäen, että kaikki tarvittavat viranomaisluvut saadaan siihen mennessä. Kaupan mukana OP-Pohjolalle siirtyy noin 100 000 sijoitussidonnaista henki- ja eläkevakuutusta, joiden katteena olevat varat olivat tilintarkastamattomin luvuin noin 1,3 miljardia euroa 30.9.2011.

OP-Pohjola osk (OP-Pohjola) osti toukokuussa Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomen omistamat Pohjola Pankki Oyj:n (Pohjola) A-osakkeet, jotka vastaavat 7,26 prosenttia Pohjolan osakekannasta ja 3,91 prosenttia äänimäärästä. Kaupan myötä OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisönä toimivan OP-Pohjolan osuus Pohjolan osakkeista nousi 29,98 prosentista 37,24 prosenttiin ja osakkeiden antamista äänistä 57,05 prosentista 60,96 prosenttiin.

Pohjola Vakuutus Oy osti toukokuussa työhyvinvoinnin palveluyhtiö Excentan yhtiön toimivalta johdolta ja Elisa Oyj:ltä.

Kestilän ja Rantsilan Osuuspankit muodostivat kombinaatiofuusiolla uuden Siikalatvan Osuuspankin

31.3.2011. Pieksämäen, Etelä-Savon, Juvan ja Savonlinnan osuuspankit sulautuivat ja muodostivat uuden Suur-Savon Osuuspankin 31.5.2011. Varpaisjärven Osuuspankki sulautui Koillis-Savon Osuuspankkiin 31.8.2011. Samalla pankin nimi muutettiin Koillis-Savon Seudun Osuuspankiksi.

Kokemäen ja Harjavallan osuuspankit sulautuivat Huitisten Osuuspankkiin 31.12.2011. Pankin nimi muutettiin samalla Satakunnan Osuuspankiksi. Haapajärven Osuuspankki sulautui Pyhäjärven Osuuspankkiin 31.12.2011. Pankin nimi muutettiin samalla Suomenselän Osuuspankiksi.

Luvian Osuuspankki on päättänyt sulautua Nakkilan Osuuspankkiin 31.3.2012. Pankin uudeksi nimeksi tulee Nakkila-Luvian Osuuspankki. Haminan Seudun, Kotkan Seudun, Kouvolan Seudun, Kymijoen ja Virolahden osuuspankit ovat päättäneet sulautua 31.5.2012 ja muodostaa uuden Kymenlaakson Osuuspankin. Maskun Osuuspankki on päättänyt sulautua Vakka-Suomen Osuuspankkiin 31.3.2012. Pankin nimi muutetaan samalla Lounaisrannikon Osuuspankiksi. Huhtamon Osuuspankki on päättänyt sulautua Vampulan Osuuspankkiin 30.4.2012.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli joulukuun lopussa 13 229 henkilöä (12 504). Henkilöstöä oli keskimäärin 12 858 (12 468). Katsauskauden aikana OP-Pohjola-ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 370 henkilöä (336). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 61,5 vuotta (61,4).

OP-Pohjola-ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen lyhyeen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Vuoden 2011 tilinpäätöksessä päättyneeltä vuodelta maksettaviin muuttuviin palkkioihin on varauduttu yhteensä 56 miljoonaa euroa (53) kirjauksella. Tästä summasta koko henkilöstöä koskevien lyhyen aikavälin ohjelmien osuus oli 35 miljoonaa euroa (37).

OP-Pohjola-ryhmän uusi ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettusta kannustinjärjestelmästä, sekä muulle henkilöstölle tarkoitettusta henkilöstörahasosta. Johdon pitkän aikavälin ohjelman mukaiset vuodelta 2011 jaksotetut palkkiot ovat 5 miljoonaa euroa (5) ja henkilöstörahasolle jaksotettu palkkio on 15 miljoonaa euroa (11).

Johdon kannustinjärjestelmä koostuu kolmen vuoden ansaintajaksoista, joista ensimmäinen on 2011–2013. Osakepohjaisen järjestelmän piiriin kuuluu OP-Pohjola-ryhmässä 372 henkilöä. Kannustinjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada tietyn määrän Pohjola Pankki Oyj:n A-sarjan osakkeita, mikäli kyseiselle ansaintajaksolle asetetut, OP-Pohjola-ryhmän strategiaan perustuvat tavoitteet saavutetaan. Järjestelmän mukainen palkkio maksetaan henkilölle ansaintajakson päätyttyä vuosina 2015, 2016 ja 2017 osakkeiden ja rahan yhdistelmänä kolmessa erässä edellyttäen, että ryhmän vakavaraisuus ylittää sisäiset vähimmäisvaatimukset maksuhetkellä. Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja. Tarkemmat tiedot palkitsemisesta Tilinpäätöksen 2011 liitteessä 55 (ilmestyy 5.3.2012).

OP-Pohjola osk:n hallinto

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön (OP-Pohjola osk) varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 29.3.2011. Hallintoneuvostoon valittiin vuonna 2014 päättyväksi kaudeksi erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen johtava hoitaja Marita Marttila, professori Jaakko Pehkonen ja hallituksen puheenjohtaja Timo Parmasuo. Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin toimitusjohtaja Ari Kakkori, rehtori Seppo Laaninen ja toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen. Lisäksi vuonna 2012 päättyväksi kaudeksi valittiin hallintoneuvostoon toimitusjohtaja Juha Pullinen. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 33 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen uudelleen liikuntaneuvos Paavo Haapakosken. Varapuheenjohtajiksi valittiin uudelleen professori Jaakko Pehkonen ja uutena henkilönä toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen.

Investoinnit ja palvelukehittäminen

OP-Pohjola osk tytäryrityksineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittamisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Näistä kustannuksista taseeseen aktivoituja ICT-investointeja oli tilikaudella 54 miljoonaa euroa (40). Investoinneista 30 miljoonaa euroa (28) kohdistui pankkitoimintaan, 18 miljoonaa euroa (8) vahinkovakuutukseen ja 6 miljoonaa euroa (3) henkivakuutukseen.

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

| Milj. e | Liite | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos, % |
|--|----------|--------------|------------|------------|
| Korkotuotot | | 3 294 | 2 412 | 37 |
| Korkokulut | | 2 264 | 1 495 | 51 |
| Korkokate ennen arvonalentumisia | 4 | 1 030 | 917 | 12 |
| Saamisten arvonalentumiset | 5 | 101 | 149 | -32 |
| Korkokate arvonalentumisten jälkeen | | 928 | 768 | 21 |
| Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot | 6 | 312 | 382 | -18 |
| Henkivakuutustoiminnan nettotuotot | 7 | 72 | 100 | -29 |
| Palkkiotuotot ja -kulut, netto | 8 | 574 | 563 | 2 |
| Kaupankäynnin nettotuotot | 9 | 17 | 46 | -63 |
| Sijoitustoiminnan nettotuotot | 10 | 63 | 62 | 0 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 11 | 90 | 99 | -10 |
| Henkilöstökulut | | 696 | 643 | 8 |
| Muut hallintokulut | | 351 | 319 | 10 |
| Liiketoiminnan muut kulut | | 318 | 324 | -2 |
| Palautukset omistajajäsenille | | 176 | 163 | 8 |
| Osuus osakkuusyritysten tuloksesta | | 4 | 2 | 99 |
| Kauden tulos ennen veroja | | 518 | 575 | -10 |
| Tuloverot | | 87 | 135 | -35 |
| Kauden tulos | | 430 | 440 | -2 |

Jakautuminen, milj. e

| | | | |
|--|------------|------------|-----------|
| Omistajien osuus tilikauden tuloksesta | 430 | 440 | -2 |
| Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta | 0 | - | |
| Yhteensä | 430 | 440 | -2 |

OP-Pohjola-ryhmän laaja tuloslaskelma

| Milj. e | 1–12/2011 | 1–12/2010 | Muutos, % |
|-------------------------------|------------|------------|------------|
| Kauden tulos | 430 | 440 | -2 |
| Käyvän arvon rahaston muutos | | | |
| Käypään arvoon arvostamisesta | -422 | 234 | |
| Rahavirran suojauksesta | 22 | -8 | |
| Muuntoerot | 1 | 0 | |
| Tuloverot | | | |
| Käypään arvoon arvostamisesta | -106 | 61 | |
| Rahavirran suojauksesta | 5 | -2 | |
| Kauden laaja tulos | 131 | 606 | -78 |

Jakautuminen, milj. e

| | | | |
|--|------------|------------|------------|
| Omistajien osuus tilikauden tuloksesta | 131 | 606 | -78 |
| Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta | 0 | - | |
| Yhteensä | 131 | 606 | -78 |

OP-Pohjola-ryhmän tase

| Milj. e | Liite | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|--|-------|---------------|---------------|-----------|
| Käteiset varat | | 4 376 | 1 628 | |
| Saamiset luottolaitoksilta | | 1 104 | 1 121 | -1 |
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat | | 281 | 519 | -46 |
| Johdannaissopimukset | | 3 307 | 1 933 | 71 |
| Saamiset asiakkailta | | 60 331 | 56 834 | 6 |
| Vahinkovakuutustoiminnan varat | 14 | 3 205 | 3 164 | 1 |
| Henkivakuutustoiminnan varat | 15 | 7 006 | 7 544 | -7 |
| Sijoitusomaisuus | | 8 343 | 7 438 | 12 |
| Sijoitukset osakkuusyrityksissä | | 40 | 38 | 4 |
| Aineettomat hyödykkeet | | 1 169 | 1 159 | 1 |
| Aineelliset hyödykkeet | | 702 | 716 | -2 |
| Muut varat | | 2 266 | 1 749 | 30 |
| Verosaamiset | | 158 | 125 | 27 |
| Varat yhteensä | | 92 287 | 83 969 | 10 |
| Velat luottolaitoksille | | 1 783 | 1 696 | 5 |
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat | | 1 | 0 | |
| Johdannaissopimukset | | 3 232 | 1 951 | 66 |
| Velat asiakkaille | | 45 974 | 39 205 | 17 |
| Vahinkovakuutustoiminnan velat | 16 | 2 508 | 2 350 | 7 |
| Henkivakuutustoiminnan velat | 17 | 6 932 | 7 290 | -5 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat | 18 | 20 005 | 19 577 | 2 |
| Varaukset ja muut velat | | 2 839 | 2 333 | 22 |
| Verovelat | | 928 | 1 014 | -9 |
| Osuuspääoma | | 624 | 647 | -3 |
| Velat, joilla on huonompi etuoikeus | | 931 | 1 178 | -21 |
| Velat yhteensä | | 85 756 | 77 243 | 11 |
| Oma pääoma | | | | |
| OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus | | | | |
| Osake- ja osuuspääoma | | 333 | 368 | -9 |
| Käyvän arvon rahasto | 19 | -188 | 112 | |
| Muut rahastot | | 2 621 | 2 656 | -1 |
| Kertyneet voittovarot | | 3 763 | 3 590 | 5 |
| Määräysvallattomien osuus | | 3 | - | |
| Oma pääoma yhteensä | | 6 531 | 6 726 | -3 |
| Velat ja oma pääoma yhteensä | | 92 287 | 83 969 | 10 |

OP-Pohjola-ryhmän oman pääoman muutoslaskelma

Käyvän arvon rahasto

| Milj. e | Osake- ja osuus-pääoma | Käypään arvoon arvostamisesta | Rahavirran suojauksesta | Muut rahastot | Kertyneet voittovarot | Määräysvallattomien omistajien osuus | Oma pääoma yhteensä |
|------------------------------------|------------------------|-------------------------------|-------------------------|---------------|-----------------------|--------------------------------------|---------------------|
| Oma pääoma 1.1.2010 | 358 | -54 | - | 2 604 | 3 280 | - | 6 187 |
| Osuuspääoman siirto omaan pääomaan | 4 | - | - | - | - | - | 4 |
| Osakeantikulut | - | - | - | - | - | - | - |
| Rahastosiirot | - | - | - | 57 | -57 | - | - |
| Voitonjako | - | - | - | - | -62 | - | -62 |
| Kauden laaja tulos | - | 173 | -6 | - | 440 | - | 606 |
| Osakeperusteiset maksut | - | - | - | - | 1 | - | 1 |
| Muut | 6 | - | - | -5 | -11 | - | -10 |
| Oma pääoma 31.12.2010 | 368 | 118 | -6 | 2 656 | 3 590 | - | 6 726 |

Käyvän arvon rahasto

| Milj. e | Osake- ja osuus-pääoma | Käypään arvoon arvostamisesta | Rahavirran suojauksesta | Muut rahastot | Kertyneet voittovarot | Määräysvallattomien omistajien osuus | Oma pääoma yhteensä |
|---|------------------------|-------------------------------|-------------------------|---------------|-----------------------|--------------------------------------|---------------------|
| Oma pääoma 1.1.2011 | 368 | 118 | -6 | 2 656 | 3 590 | - | 6 726 |
| Osuuspääoman siirto omaan pääomaan | 1 | - | - | - | - | - | 1 |
| Määräysvallattomilta omistajilta hankittu omistusosuus Pohjola Pankki Oyj:stä ¹⁾ | -31 | - | - | -79 | -117 | - | -227 |
| Rahastosiirot | - | - | - | 43 | -43 | - | - |
| Voitonjako | - | - | - | - | -74 | - | -74 |
| Kauden laaja tulos | - | -316 | 16 | 1 | 430 | - | 131 |
| Osakeperusteiset maksut | - | - | - | - | 2 | - | 2 |
| Muut | -4 | - | - | 2 | -26 | 3 | -26 |
| Oma pääoma 31.12.2011 | 333 | -198 | 10 | 2 621 | 3 763 | 3 | 6 531 |

¹⁾ OP-Pohjola osk osti kaikki Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Suomen omistamat Pohjola Pankki Oyj:n A-osakkeet 6.5.2011. Hankitut osakkeet vastasivat 7,26 prosenttia Pohjola Pankki Oyj:n osakekannasta ja 3,91 prosenttia äänimäärästä.

OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma

| Milj. e | 1–12/2011 | 1–12/2010 |
|--|---------------|---------------|
| Liiketoiminnan rahavirta | | |
| Kauden tulos | 430 | 440 |
| Oikaisut kauden tulokseen | 432 | 1 440 |
| Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+) | -4 751 | -4 576 |
| Saamiset luottolaitoksilta | 40 | 869 |
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat | 161 | 865 |
| Johdannaissopimukset | -8 | -89 |
| Saamiset asiakkailta | -3 581 | -4 037 |
| Vahinkovakuutustoiminnan varat | -181 | -113 |
| Henkivakuutustoiminnan varat | 419 | -715 |
| Sijoitusomaisuus | -1 070 | -1 177 |
| Muut varat | -531 | -180 |
| Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-) | 6 936 | 1 520 |
| Velat luottolaitoksille | 66 | -482 |
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat | 1 | -71 |
| Johdannaissopimukset | 33 | 91 |
| Velat asiakkaille | 6 769 | 1 598 |
| Vahinkovakuutustoiminnan velat | 102 | 54 |
| Henkivakuutustoiminnan velat | -358 | -8 |
| Varaukset ja muut velat | 323 | 337 |
| Maksetut tuloverot | -108 | -120 |
| Saadut osingot | 131 | 88 |
| A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä | 3 071 | -1 210 |
| Investointien rahavirta | | |
| Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset | -66 | -53 |
| Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset | 297 | 244 |
| Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla | -6 | -28 |
| Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla | 1 | 17 |
| Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin | -109 | -83 |
| Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset | 3 | 7 |
| B. Investointien rahavirta yhteensä | 119 | 104 |
| Rahoituksen rahavirrat | | |
| Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset | 181 | 82 |
| Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset | -430 | -163 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset | 39 026 | 47 351 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset | -38 837 | -47 704 |
| Osuus- ja osakepääoma, lisäykset | 216 | 248 |
| Osuus- ja osakepääoma, vähennykset | -238 | -220 |
| Maksetut osingot ja osuuspääoman korot | -84 | -75 |
| Palautukset omistajajäsenille | -22 | -8 |
| Määräysvallattomilta omistajilta hankittu osuus Pohjola Pankki Oyj:stä | -227 | - |
| Muut | - | - |
| C. Rahoituksen rahavirta yhteensä | -415 | -488 |
| Rahavarojen nettomuutos (A+B+C) | 2 776 | -1 593 |
| Rahavarat tilikauden alussa | 1 689 | 3 282 |
| Rahavarat tilikauden lopussa | 4 465 | 1 689 |
| Saadut korot | 2 979 | 2 324 |
| Maksetut korot | -1 927 | -1 435 |
| Rahavarat | | |
| Käteiset varat | 136 | 132 |
| Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta | 4 329 | 1 557 |
| Yhteensä | 4 465 | 1 689 |

Liitetiedot

Liite 1. Laadimisperiaatteet

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2011 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositiedot) mukaisesti.

Tilinpäätöstiedotteen laatimisessa on sovellettu olennaisilta osin samoja laadimisperiaatteita kuin vuositilinpäätöksessä 2010 lukuun ottamatta henkivakuutus sopimusten arvostamista ja kirjaamista. Vuoden 2011 aikana on vakuutus sopimusten arvostuksessa siirrytty kohti markkinaehtoista vastuuvelan laskentaa, jossa strategisesti suojaavat, vakuudelliset koronvaihtosopimukset (ei sovelleta IAS39:n mukaista suojauslaskentaa) arvostetaan käypään arvoon osana vakuutusteknistä vastuuvelkaa.

Tilinpäätöksen laadimisperiaatteet kuvataan vuoden 2011 tilinpäätöksessä, jota on sovellettu tämän tilinpäätöstiedotteen laatimisessa.

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton. Kaikki tilinpäätöstiedotteen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovasta.

Liite 2. OP-Pohjola-ryhmän tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

| | 1–12/2011 | 1–12/2010 |
|---------------------------------------|-----------|-----------|
| Oman pääoman tuotto (ROE), % | 6,5 | 6,8 |
| Oman pääoman tuotto käyvin arvo in, % | 2,0 | 9,4 |
| Koko pääoman tuotto (ROA), % | 0,49 | 0,53 |
| Kulujen osuus tuotoista, % | 63 | 59 |
| Henkilöstö keskimäärin | 12 858 | 12 468 |
| josta kokoaikaisia | 11 701 | 11 394 |
| josta osa-aikaisia | 1 157 | 1 074 |

| | |
|---|---|
| Oman pääoman tuotto (ROE), % | $\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$ |
| Oman pääoman tuotto käyvin arvo in, % | $\frac{\text{Kauden voitto} + \text{käyvän arvon rahaston muutos}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$ |
| Koko pääoman tuotto (ROA), % | $\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$ |
| Kulujen osuus tuotoista, % | $\frac{(\text{Henkilöstökulut} + \text{muut hallintokulut} + \text{liiketoiminnan muut kulut})}{(\text{Korkokate} + \text{vahinkovakuutus toiminnan nettotuotot} + \text{henki- vakuutus toiminnan nettotuotot} + \text{nettopalkkiotuotot} + \text{kaupankäynnin nettotuotot} + \text{sijoitus toiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot} + \text{osuus osakkuus yritysten tuloksesta})} \times 100$ |
| Taloudellisen pääoman tuotto, % | $\frac{\text{Tulos} + \text{asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääoma}} \times 100$ |
| Operatiivinen vahinkosu hde | $\frac{\text{Korvauskulut pl. Laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. Laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$ |
| Operatiivinen liikekulusu hde | $\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. Laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$ |
| Operatiivinen yhdistetty kulusu hde | Operatiivinen vahinkosu hde + operatiivinen liikekulusu hde |
| Riskisu hde (ilman perustekorkokulua), % | $\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$ |
| Toimintakulusu hde, % | $\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$ |
| Liikekustannusu hde, % | $\frac{\text{Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta} + \text{korvausten selvittelykulut}}{\text{Kuormitustulo} \times 100} \times 100$ |
| Vastuunkantokyky, % | $\frac{\text{Vakavaraisuuspääoma}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$ |

Liite 3. OP-Pohjola-ryhmän tuloskehitys vuosineljänneksittäin

| Milj. e | 2010 | | 2011 | | |
|--|------------|------------|------------|-------------|------------|
| | 10-12 | 1-3 | 4-6 | 7-9 | 10-12 |
| Korkotuotot | 641 | 697 | 779 | 892 | 927 |
| Korkokulut | 403 | 458 | 524 | 631 | 652 |
| Korkokate | 238 | 238 | 255 | 261 | 275 |
| Saamisten arvonalentumiset | 41 | 23 | 31 | 10 | 37 |
| Korkokate arvonalentumisten jälkeen | 198 | 215 | 224 | 252 | 238 |
| Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot | 73 | 92 | 124 | 75 | 20 |
| Henkivakuutustoiminnan nettotuotot | 39 | 50 | 28 | 0 | -6 |
| Palkkiotuotot ja -kulut, netto | 146 | 156 | 141 | 138 | 138 |
| Kaupankäynnin nettotuotot | 8 | 19 | 2 | -35 | 31 |
| Sijoitustoiminnan nettotuotot | 28 | 26 | 13 | 16 | 7 |
| Liiketoiminnan muut tuotot | 31 | 26 | 20 | 19 | 24 |
| Henkilöstökulut | 166 | 178 | 188 | 149 | 181 |
| Muut hallintokulut | 94 | 80 | 88 | 79 | 104 |
| Liiketoiminnan muut kulut | 85 | 78 | 76 | 75 | 88 |
| Palautukset omistajajäsenille | 42 | 42 | 47 | 43 | 44 |
| Osuus osakkuusyritysten tuloksesta | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kauden tulos ennen veroja | 137 | 208 | 155 | 120 | 35 |
| Tuloverot | 20 | 54 | 41 | 30 | -37 |
| Kauden tulos | 117 | 154 | 113 | 90 | 73 |
| Muut laajan tuloksen erät | | | | | |
| Käyvän arvon rahaston muutos | | | | | |
| Käypään arvoon arvostamisesta | -24 | -68 | -42 | -362 | 49 |
| Rahavirran suojauksesta | -7 | -14 | 8 | 22 | 6 |
| Muuntoerot | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| Tuloverot | | | | | |
| Käypään arvoon arvostamisesta | -6 | -18 | -11 | -94 | 17 |
| Rahavirran suojauksesta | -2 | -4 | 2 | 6 | 1 |
| Kauden laaja tulos | 94 | 94 | 88 | -162 | 111 |

Liite 4. Korkokate

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|--------------|------------|-----------|
| Lainat ja saamiset | 1 593 | 1 285 | 24 |
| Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta | 37 | 23 | 61 |
| Saamistodistukset | 269 | 243 | 11 |
| Johdannaiset (netto) | | | |
| Kaupankäynnin johdannaiset | 79 | 86 | -7 |
| Suojauslaskennan johdannaiset | -19 | -35 | -45 |
| Velat luottolaitoksille | -17 | -16 | 12 |
| Velat asiakkaille | -397 | -270 | 47 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat | -473 | -350 | 35 |
| Huonomman etuoikeuden velat | -31 | -32 | -3 |
| Pääomalainat | -9 | -8 | 9 |
| Kaupankäynnin rahoitusvelat | 0 | -1 | -52 |
| Muut (netto) | 2 | -3 | |
| Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä | 1 033 | 921 | 12 |
| Suojaavat johdannaiset | 19 | -75 | |
| Suojauskohteiden arvomuutokset | -23 | 70 | |
| Korkokate | 1 030 | 917 | 12 |

Liite 5. Saamisten arvonalentumiset

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|------------|------------|------------|
| Luotto- tai takaustappioina poistetut saamiset | 85 | 89 | -4 |
| Palautukset poistetuista saamisista | -11 | -10 | -14 |
| Arvonalentumisten lisäys | 115 | 141 | -19 |
| Arvonalentumisten vähennys | -88 | -72 | -21 |
| Yhteensä | 101 | 149 | -32 |

Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|--------------|------------|------------|
| Vakuutusmaksutuotot, netto | | | |
| Vakuutusmaksutulo | 1 120 | 1 023 | 9 |
| Jälleenvakuuttajien osuus | -55 | -40 | -39 |
| Vakuutusmaksuvastuun muutos | -44 | -13 | |
| Jälleenvakuuttajien osuus | 3 | -6 | |
| Yhteensä | 1 024 | 964 | 6 |
| Vahinkovakuutuskorvaukset, netto | | | |
| Maksetut korvaukset | 703 | 655 | 7 |
| Jälleenvakuuttajien osuus | -33 | -29 | -12 |
| Korvausvastuun muutos | 51 | 19 | |
| Jälleenvakuuttajien osuus | -29 | -8 | |
| Yhteensä | 692 | 637 | 9 |
| Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot | | | |
| Koroista | 60 | 64 | -6 |
| Osingoista | 30 | 21 | 41 |
| Kiinteistöistä | 3 | 1 | |
| Myyntivoitoista ja -tappioista | | | |
| Saamistodistuksista | -8 | 53 | |
| Osakkeista ja osuuksista | 0 | -2 | 86 |
| Lainoista ja saamisista | 0 | 1 | |
| Kiinteistöistä | 0 | 3 | |
| Johdannaisista | -18 | -20 | 7 |
| Arvostusvoitoista ja -tappioista | | | |
| Saamistodistuksista | -34 | 0 | |
| Osakkeista ja osuuksista | -10 | -33 | 71 |
| Lainoista ja saamisista | -1 | -4 | 70 |
| Kiinteistöistä | 3 | 1 | |
| Johdannaisista | 0 | 0 | |
| Muista | 2 | 1 | |
| Yhteensä | 26 | 86 | -69 |
| Diskonttauksen purkautuminen | -46 | -45 | -3 |
| Muut | 0 | 14 | |
| Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot | 312 | 382 | -18 |

Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|-------------|---------------|------------|
| Vakuutusmaksutulo | 748 | 1 315 | -43 |
| Jälleenvakuuttajien osuus | -27 | -28 | 2 |
| Yhteensä | 721 | 1 287 | -44 |
| Korvauskulut | | | |
| Maksetut korvaukset | -711 | -595 | -19 |
| Korvausvastuun muutos | 15 | -414 | |
| Jälleenvakuuttajien osuus | 9 | 7 | 31 |
| Vastuuvelan muutos | | | |
| Vakuutusmaksuvastuun muutos | 218 | -698 | |
| Jälleenvakuuttajien osuus | 11 | 10 | 3 |
| Yhteensä | -458 | -1 689 | 73 |
| Muut | 28 | -29 | |
| Yhteensä | 290 | -431 | |
| Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot | | | |
| Koroista | 56 | 47 | 19 |
| Osingoista | 73 | 49 | 48 |
| Kiinteistöistä | 3 | 2 | 64 |
| Myyntivoitoista ja -tappioista | | | |
| Saamistodistuksista | 6 | 6 | 7 |
| Osakkeista ja osuuksista | 27 | 128 | -79 |
| Lainoista ja saamisista | 4 | 1 | |
| Kiinteistöistä | 1 | 0 | |
| Johdannaisista | -38 | -43 | 11 |
| Arvostusvoitoista ja -tappioista | | | |
| Saamistodistuksista | 56 | 17 | |
| Osakkeista ja osuuksista | -6 | -58 | 89 |
| Lainoista ja saamisista | -8 | -3 | |
| Kiinteistöistä | -1 | -1 | |
| Johdannaisista | -1 | 2 | |
| Muista | 6 | 11 | |
| Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteina oleva omaisuus | | | |
| Osakkeet ja osuudet | | | |
| Myyntivoitot ja -tappiot | -123 | 53 | |
| Arvostusvoitot ja -tappiot | -296 | 297 | |
| Muut | 24 | 23 | 4 |
| Yhteensä | -219 | 531 | |
| Henkivakuutustoiminnan nettotuotot | 72 | 100 | -29 |

Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|------------|------------|-----------|
| Palkkiotuotot | | | |
| Luotonannosta | 160 | 153 | 4 |
| Talletuksista | 5 | 5 | -1 |
| Maksuliikkeestä | 160 | 150 | 7 |
| Arvopapereiden välityksestä | 31 | 30 | 2 |
| Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta | 13 | 13 | -2 |
| Rahastoista | 88 | 89 | -1 |
| Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä | 64 | 65 | -1 |
| Vakuutusten välityksestä | 53 | 57 | -7 |
| Takauksista | 22 | 23 | -3 |
| Muista | 42 | 39 | 8 |
| Yhteensä | 638 | 624 | 2 |
| | | | |
| Palkkiokulut | 64 | 61 | 5 |
| | | | |
| Palkkiotuotot, netto | 574 | 563 | 2 |

Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|-----------|-----------|------------|
| Myyntivoitot ja -tappiot | | | |
| Saamistodistuksista | 7 | 20 | -65 |
| Osakkeista ja osuuksista | 1 | 2 | -38 |
| Johdannaisista | 28 | -13 | |
| Arvonmuutokset | | | |
| Saamistodistuksista | 2 | 3 | -45 |
| Osakkeista ja osuuksista | -9 | 5 | |
| Johdannaisista | -12 | 12 | |
| Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista | | | |
| Myyntivoitot ja -tappiot | | | |
| Lainoista ja muista saamisista | - | - | |
| Osinkotuotot | 1 | 1 | -4 |
| Valuuttatoiminnan nettotuotot | -1 | 17 | |
| Yhteensä | 17 | 46 | -63 |

Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|--|-----------|-----------|------------|
| Myytävissä olevat rahoitusvarat | | | |
| Myyntivoitot ja -tappiot | | | |
| Saamistodistuksista | 12 | 32 | -62 |
| Osakkeista ja osuuksista | 17 | 13 | 32 |
| Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavista rahoitusvaroista ja - veloista | | | |
| Myyntivoitot ja -tappiot | | | |
| Lainoista ja muista saamisista | 1 | 1 | |
| Muista | - | - | |
| Osinkotuotot | 26 | 15 | 78 |
| Arvonalentumistappiot | -5 | -17 | -70 |
| Yhteensä | 51 | 44 | 16 |
| Sijoituskiinteistöjen nettotuotot | | | |
| Vuokratuotoista | 40 | 45 | -12 |
| Vastike- ja hoitokuluista | -27 | -29 | 7 |
| Arvonmuutoksista, myyntivoitoista ja -tappioista | -2 | 1 | |
| Muista | 1 | 0 | 73 |
| Yhteensä | 11 | 18 | -38 |
| Muut | - | - | |
| Sijoitustoiminnan nettotuotot | 63 | 62 | |

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

| Milj. e | 1-12/2011 | 1-12/2010 | Muutos, % |
|---|-----------|-----------|------------|
| Tuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista | 15 | 15 | 3 |
| Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista | 16 | 22 | -26 |
| Muut | 58 | 63 | -7 |
| Yhteensä | 90 | 99 | -10 |

Liite 12. Taseen luokittelu

| Milj. e | Lainat ja saamiset | Eräpäivään asti pidettävät | Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat* | Myytävissä olevat | Suojaavat johdannaiset | Yhteensä |
|---|--------------------|----------------------------|--|-------------------|------------------------|---------------|
| Varat | | | | | | |
| Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset | 4 376 | - | - | - | - | 4 376 |
| Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta | 1 104 | - | - | - | - | 1 104 |
| Johdannaissopimukset | - | - | 2 897 | - | 410 | 3 307 |
| Saamiset asiakkailta | 60 331 | - | - | - | - | 60 331 |
| Vahinkovakuutustoiminnan varat** | 567 | - | 104 | 2 534 | - | 3 205 |
| Henkivakuutustoiminnan varat*** | 342 | - | 3 525 | 3 139 | - | 7 006 |
| Saamistodistukset | - | 753 | 212 | 6 923 | - | 7 888 |
| Osakkeet ja osuudet | - | - | 69 | 256 | - | 325 |
| Muut saamiset | 4 335 | - | 411 | - | - | 4 746 |
| Yhteensä 31.12.2011 | 71 054 | 753 | 7 219 | 12 852 | 410 | 92 287 |
| Yhteensä 31.12.2010 | 64 512 | 978 | 6 177 | 12 104 | 199 | 83 969 |

| Milj. e | | | Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat ***** | Muut velat | Suojaavat johdannaiset | Yhteensä |
|---|----------|----------|--|---------------|------------------------|---------------|
| Velat | | | | | | |
| Velat luottolaitoksille | - | - | - | 1 783 | - | 1 783 |
| Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset) | - | - | 1 | - | - | 1 |
| Johdannaissopimukset | - | - | 2 837 | - | 395 | 3 232 |
| Velat asiakkaille | - | - | - | 45 974 | - | 45 974 |
| Vahinkovakuutustoiminnan velat**** | - | - | 1 | 2 507 | - | 2 508 |
| Henkivakuutustoiminnan velat***** | - | - | 3 211 | 3 721 | - | 6 932 |
| Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat | - | - | - | 20 005 | - | 20 005 |
| Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla | - | - | - | 931 | - | 931 |
| Muut velat | - | - | - | 4 391 | - | 4 391 |
| Yhteensä 31.12.2011 | - | - | 6 050 | 79 311 | 395 | 85 756 |
| Yhteensä 31.12.2010 | - | - | 4 815 | 72 200 | 228 | 77 243 |

*Käypään arvoon tulosvai-
kutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvai-
kutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset sekä sijoituskiinteistöt.

**Vahinkovakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 14.

*** Henkivakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 15.

****Vahinkovakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 16.

*****Henkivakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 17.

*****Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan tasearvon

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon.

Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli joulukuun lopussa n. 198 milj. e kirjanpitoarvoa korkeampi.

Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon.

**Liite 13. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien
ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti**

| Varojen käyvät arvot 31.12.2011, milje | Taso 1* | Taso 2** | Taso 3*** | Yhteensä |
|---|----------------|-----------------|------------------|-----------------|
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat | | | | |
| Pankkitoiminta | 105 | 164 | 13 | 281 |
| Vahinkovakuutustoiminta | - | - | 6 | 6 |
| Henkivakuutustoiminta | - | - | 93 | 93 |
| Johdannaissopimukset | | | | |
| Pankkitoiminta | 15 | 3 267 | 25 | 3 307 |
| Vahinkovakuutustoiminta | 0 | 0 | - | 0 |
| Henkivakuutustoiminta | - | 50 | - | 50 |
| Myytävissä olevat | | | | |
| Pankkitoiminta | 5 869 | 1 262 | 47 | 7 179 |
| Vahinkovakuutustoiminta | 1 725 | 552 | 257 | 2 534 |
| Henkivakuutustoiminta | 2 011 | 392 | 737 | 3 139 |
| Yhteensä | 9 725 | 5 687 | 1 177 | 16 590 |

| Varojen käyvät arvot 31.12.2010, milje | Taso 1* | Taso 2** | Taso 3*** | Yhteensä |
|---|----------------|-----------------|------------------|-----------------|
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat | | | | |
| Pankkitoiminta | 307 | 199 | 14 | 519 |
| Vahinkovakuutustoiminta | - | - | 8 | 8 |
| Henkivakuutustoiminta | - | - | 116 | 116 |
| Johdannaissopimukset | | | | |
| Pankkitoiminta | 32 | 1 836 | 65 | 1 933 |
| Vahinkovakuutustoiminta | - | 1 | - | 1 |
| Henkivakuutustoiminta | - | 0 | - | 0 |
| Myytävissä olevat | | | | |
| Pankkitoiminta | 5 379 | 592 | 61 | 6 032 |
| Vahinkovakuutustoiminta | 1 563 | 648 | 231 | 2 442 |
| Henkivakuutustoiminta | 2 428 | 496 | 705 | 3 629 |
| Yhteensä | 9 709 | 3 772 | 1 199 | 14 681 |

| Velkojen käyvät arvot 31.12.2011, milje | Taso 1* | Taso 2** | Taso 3*** | Yhteensä |
|---|----------------|-----------------|------------------|-----------------|
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat | | | | |
| Pankkitoiminta | 1 | - | - | 1 |
| Vahinkovakuutustoiminta | - | - | - | - |
| Henkivakuutustoiminta | - | - | - | - |
| Johdannaissopimukset | | | | |
| Pankkitoiminta | 23 | 3 113 | 96 | 3 232 |
| Vahinkovakuutustoiminta | 0 | 0 | - | 1 |
| Henkivakuutustoiminta | - | 0 | - | 0 |
| Yhteensä | 24 | 3 114 | 96 | 3 234 |

| Velkojen käyvät arvot 31.12.2010, milje | Taso 1* | Taso 2** | Taso 3*** | Yhteensä |
|---|----------------|-----------------|------------------|-----------------|
| Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat | | | | |
| Pankkitoiminta | 0 | - | - | 0 |
| Vahinkovakuutustoiminta | - | - | - | - |
| Henkivakuutustoiminta | - | - | - | - |
| Johdannaissopimukset | | | | |
| Pankkitoiminta | 22 | 1 873 | 56 | 1 951 |
| Vahinkovakuutustoiminta | 1 | 0 | - | 2 |
| Henkivakuutustoiminta | - | - | - | 0 |
| Yhteensä | 24 | 1 873 | 56 | 1 953 |

* Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörszijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

** Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velkapaperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

*** Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Vuoden 2011 aikana on tasosta 1 tasoon 2 siirretty joukkolainoja 47 miljoonaa euroa luottoluokitusten muutosten vuoksi.

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|---------------------------------------|--------------|--------------|-----------|
| Sijoitukset | | | |
| Lainat ja muut saamiset | 117 | 229 | -49 |
| Osakkeet ja osuudet | 435 | 400 | 9 |
| Kiinteistöt | 98 | 87 | 12 |
| Saamistodistukset | 1 540 | 1 490 | 3 |
| Johdannaisopimukset | 0 | 1 | -48 |
| Muut osuudet | 565 | 561 | 1 |
| Yhteensä | 2 754 | 2 768 | 0 |
| Muut varat | | | |
| Siirtosaamiset ja maksetut ennakot | 35 | 38 | -8 |
| Muut | | | |
| Ensivakuutustoiminta | 262 | 228 | 15 |
| Jälleenvakuutustoiminta | 121 | 87 | 40 |
| Rahat ja pankkisaamiset | 6 | 4 | 37 |
| Muut saamiset | 26 | 39 | -33 |
| Yhteensä | 451 | 396 | 14 |
| Vahinkovakuutustoiminnan varat | 3 205 | 3 164 | 1 |

Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|---|--------------|--------------|------------|
| Sijoitukset | | | |
| Lainat ja muut saamiset | 226 | 418 | -46 |
| Osakkeet ja osuudet | 2 470 | 2 818 | -12 |
| Kiinteistöt | 120 | 135 | -11 |
| Saamistodistukset | 762 | 927 | -18 |
| Muut | 50 | 0 | |
| Yhteensä | 3 628 | 4 298 | -16 |
| Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset | | | |
| Osakkeet ja osuudet | 3 262 | 3 147 | 4 |
| Muut varat | | | |
| Siirtosaamiset ja maksetut ennakot | 32 | 32 | 2 |
| Muut | | | |
| Ensivakuutustoiminta | 12 | 7 | 87 |
| Jälleenvakuutustoiminta | 71 | 61 | 17 |
| Rahat ja pankkisaamiset | 0 | 0 | |
| Yhteensä | 115 | 99 | 17 |
| Henkivakuutustoiminnan varat | 7 006 | 7 544 | -7 |

Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|------------------------------|--------------|--------------|-----------|
| Korvausvastuu | | | |
| Eläkemuotoinen korvausvastuu | 1 155 | 1 108 | 4 |
| Muu korvausvastuu | 789 | 739 | 7 |
| Yhteensä | 1 944 | 1 847 | 5 |
| Vakuutusmaksuvastuu | 422 | 377 | 12 |
| Muut velat | 142 | 127 | 12 |
| Yhteensä | 2 508 | 2 350 | 7 |

Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|--|--------------|--------------|-----------|
| Vakuutustekninen vastuovelka | 3 644 | 4 024 | -9 |
| Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka | 3 210 | 3 090 | 4 |
| Muut velat | 78 | 176 | -56 |
| Yhteensä | 6 932 | 7 290 | -5 |

Vakuutustekninen vastuovelka 31.12.2011 sisältää vakuudellisista koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutosta 62 miljoonaa euroa.

Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|---|---------------|---------------|-----------|
| Joukkovelkakirjalainat | 11 525 | 9 693 | 19 |
| Sijoitustodistukset, yritystodistukset ja ecp:t | 8 183 | 9 623 | -15 |
| Muut | 297 | 262 | 14 |
| Yhteensä | 20 005 | 19 577 | 2 |

Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|---------------------|-------------|------------|-----------|
| Saamistodistukset | -181 | -75 | |
| Osakkeet ja osuudet | -17 | 194 | |
| Muut | 10 | -6 | |
| Yhteensä | -188 | 112 | |

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli -249 milj. e (151 milj. e) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen oli 61 milj. e (laskennallinen verovelka 39 milj. e). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 198 milj. e (287 milj. e) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 211 milj. e (24 milj. e). Vuosina 2007–2011 käyvän arvon rahastosta on kirjattu tulosvaikutteisesti arvonalentumisia yhteensä 577 milj. e, josta 68 milj. e on kirjattu vuonna 2011.

Liite 20. Omat varat ja vakavaraisuus

| Omat varat ja vakavaraisuus, milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|---|--------------|--------------|------------|
| Ensisijaiset omat varat (Tier 1) | | | |
| OP-Pohjola-ryhmän oma pääoma | 6 531 | 6 726 | -3 |
| Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta (ml. OVY:n tasoitusmäärä) | 173 | -28 | |
| Käyvän arvon rahasto, siirto Tier 2:een | 144 | 21 | |
| Lisäosuuspääomat, jotka eivät liity omaan pääomaan | 622 | 644 | -3 |
| Rajoituksettomat ensisijaiset omat varat (Core Tier 1) ennen vähennyksiä ja pääomalainoja | 7 471 | 7 363 | 1 |
| Aineettomat hyödykkeet | -342 | -323 | 6 |
| Eläkevastuun ylikate ja sijoitus-kiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus ja laskennalliset verosaamiset tappiosta | -403 | -373 | 8 |
| Suunniteltu voitonjako / hallituksen esittämä voitonjako | -61 | -69 | -12 |
| Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin | -1 157 | -1 165 | -1 |
| Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä | -271 | -65 | |
| Muiden Tier 1-varojen alijäämä | -484 | - | |
| Core Tier 1 omat varat | 4 753 | 5 367 | -11 |
| Pääomalainat | 223 | 222 | |
| Toissijaisten omien varojen alijäämä | -706 | -135 | |
| Siirto Core Tier 1 omiin varoihin | 484 | - | |
| Ensisijaiset omat varat (Tier 1) vakavaraisuuden laskemiseksi | 4 753 | 5 454 | |
| Toissijaiset omat varat (Tier 2) | | | |
| Käyvän arvon rahasto (pl. rahavirran suojauksen arvostus) | -154 | -15 | |
| Ikuiset lainat | 285 | 295 | -3 |
| OVY:n tasoitusmäärä | 215 | 207 | |
| Debentuurilainat | 375 | 609 | -38 |
| Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin | -1 157 | -1 165 | -1 |
| Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä | -271 | -65 | |
| Siirto ensisijaisiin omiin varoihin | 706 | 135 | |
| Toissijaiset omat varat (Tier 2) vakavaraisuuden laskemiseksi | - | - | |
| Omat varat yhteensä | 4 753 | 5 454 | -13 |
| Omien varojen vaade | | | |
| Luotto- ja vastapuoliriski | 2 445 | 3 153 | -22 |
| Markkinariski | 46 | 37 | 23 |
| Operatiivinen riski | 232 | 228 | 2 |
| Yhteensä | 2 722 | 3 418 | -20 |
| Vakavaraisuussuhde, % | 14,0 | 12,8 | |
| Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, % | 14,0 | 12,8 | |
| Core tier 1 vakavaraisuussuhde, % | 14,0 | 12,6 | |
| Vakavaraisuus, milj. e | 2 031 | 2 035 | |
| Vakavaraisuus Tier1, milj. e | 2 031 | 2 035 | |
| Vakavaraisuus Core Tier 1, milj. e | 2 031 | 1 948 | |

Omat varat ja vakavaraisuus on laskettu Basel II -standardien mukaisesti. Yritys-, luottolaitos- ja vähittäisvastuissa on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) 31.12.2011 alkaen. 31.12.2010 on käytetty IRBAa Pohjola Pankki Oyj:n yritysvastuissa sekä oman pääoman ehtoisissa sijoituksissa, muissa vastuuryhmissä on käytetty luottoriskin standardimenetelmää.

Liite 21. OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos-% |
|--|-------------------|-------------------|-----------------|
| OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat | 6 531 | 6 726 | -3 |
| Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat | 1 518 | 1 783 | -15 |
| Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät | -12 | - | - |
| Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet | -1 114 | -1 094 | 2 |
| Tasotusmäärä | -271 | -331 | -18 |
| Suunniteltu voitonjako | -61 | -69 | -13 |
| Omista varoista vähennettävät IFRS-erät* | -453 | -403 | 12 |
| Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä | -542 | -131 | |
| Ryhmittymän omat varat yhteensä | 5 596 | 6 480 | -14 |
| Luottolaitostoinnin omien varojen vaade* | 2 722 | 3 418 | -20 |
| Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade** | 388 | 396 | -2 |
| Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä | 3 111 | 3 814 | -18 |
| Ryhmittymän vakavaraisuus (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) | 1,80 | 1,70 | -7 |

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

Liite 22. Annetut vakuudet

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|--|-------------------|-------------------|------------------|
| Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut | | | |
| Kiinnitykset | 1 | 1 | |
| Pantit | 6 834 | 6 027 | 13 |
| Muut | 492 | 349 | 41 |
| Annetut vakuudet yhteensä | 7 327 | 6 377 | 15 |

Liite 23. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

| Milj. e | 31.12.2011 | 31.12.2010 | Muutos, % |
|--|-------------------|-------------------|------------------|
| Takaukset | 1 084 | 1 223 | -11 |
| Takuuvastuut | 1 612 | 1 621 | -1 |
| Pantit | 2 | 1 | |
| Luottolupaukset | 10 363 | 8 805 | 18 |
| Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset | 248 | 164 | 52 |
| Muut | 606 | 783 | -23 |
| Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä | 13 914 | 12 595 | 10 |

Liite 24. Johdannaissopimukset

| 31.12.2011, milj. e | Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika | | | | Käyvät arvot* | |
|---|--|---------------|---------------|----------------|---------------|--------------|
| | Alle 1 v | 1–5 v | Yli 5 v | Yhteensä | Varat | Velat |
| Korkojohdannaiset | 42 080 | 86 886 | 37 628 | 166 593 | 2 798 | 2 648 |
| Valuuttajohdannaiset | 17 995 | 2 338 | 732 | 21 065 | 625 | 419 |
| Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset | 213 | 1 110 | 6 | 1 328 | 55 | 1 |
| Luottojohdannaiset | 45 | 191 | - | 236 | 2 | 2 |
| Muut johdannaiset | 2 929 | 358 | 22 | 3 309 | 27 | 37 |
| Johdannaiset yhteensä | 63 261 | 90 882 | 38 388 | 192 531 | 3 507 | 3 108 |

| 31.12.2010, milj. e | Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika | | | | Käyvät arvot* | |
|---|--|---------------|---------------|----------------|---------------|--------------|
| | Alle 1 v | 1–5 v | Yli 5 v | Yhteensä | Varat | Velat |
| Korkojohdannaiset | 45 568 | 57 161 | 28 059 | 130 788 | 1 461 | 1 400 |
| Valuuttajohdannaiset | 16 143 | 2 081 | 675 | 18 898 | 324 | 409 |
| Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset | 160 | 967 | 29 | 1 156 | 128 | 0 |
| Luottojohdannaiset | 13 | 162 | - | 175 | 5 | 0 |
| Muut johdannaiset | 3 561 | 261 | - | 3 822 | 30 | 44 |
| Johdannaiset yhteensä | 65 445 | 60 632 | 28 763 | 154 840 | 1 948 | 1 854 |

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa.

Pohjola-konsernin johdannaissopimusten siirrytty johdannaisten nettoutukseen vuoden 2011 aikana. Tässä liitetiedossa johdannaissopimukset on kuitenkin esitetty bruttomääräisinä.

Liite 25. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OP-Pohjola osk:n johtokunnan puheenjohtaja), OP-Pohjola osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintohenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2010 jälkeen.

OP-Pohjola-ryhmän tuloksen esittelee lehdistötilaisuudessa medialle pääjohtaja Reijo Karhinen
8.2.2012 klo 12.00 osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, Vallila, Helsinki.

Pohjola Pankki Oyj julkaisee oman tilinpäätöstiedotteensa.

Taloudellinen informaatio 2012

Vuoden 2012 osavuositarkastusten julkaisupäivät:

| | |
|----------------------------------|------------|
| Osavuositarkastus 1.1.–31.3.2012 | 03.05.2012 |
| Osavuositarkastus 1.1.–30.6.2012 | 01.08.2012 |
| Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2012 | 31.10.2012 |

Helsingissä 8. päivänä helmikuuta 2012

OP-Pohjola osk
Johtokunta

LISÄTIEDOT

Pääjohtaja Reijo Karhinen, puh. 010 252 4500
Talousjohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433
Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

JAKELU

NASDAQ OMX Helsinki Oy
LSE London Stock Exchange
SIX Swiss Exchange
Keskeiset tiedotusvälineet
op.fi ja pohjola.fi